

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Évi díj ..... 24 korona.
Heti díj ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Évi díj ..... 28 korona.
Heti díj ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hetes sor egyezér 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Bélyegdíj külön 80 fillér.
Nyitóléc sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szombat, február 10.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéresik: A szomszédból.
- A képviselőház ülése.
- A transzváli háború.
- A szabadelvűpárt értekezlete.
- A király és a szénsztrájk.
- Nyugalomba küldött altábornagy.
- Magyar szédelgő a grácsi bíróság előtt.
- Huszaser ferintos postalopás.
- Stefánia esküvője — Budapest.
- Tárcsa: A cselőki erdő. Irta: Sajó Aladár.
- Regény-Csarnok: A milliomos büntárs. Irta: M. E. Braddon.

A szomszédból.

Arad, február 9.

Odaátal Ausztria fővárosában az új miniszterelnök Körber, mindenképen rajta van, hogy a mire vállalkozott, keresztül vigye, t. i. az osztrák pártok és nemzeti-ségek megbékéltetését. Már napok óta folytatja az ugynevezett békéltető bizottság a működését, de mindeddig kevés eredménnyel, sőt úgy látszik, hogy kilátása sem igen van egyáltalán a sikerre.

A nemzetiségi viszály leküzdésére minden kormány elkövette a lehető s a három esztendő lefolyása alatt egymást sürűn változó kormányok annyi békekonferenciát tartottak, hogy hamarjában meg se tudnók mondani azok számát. Ezek a konferenciák abban mind úgy hasonlítotak egymáshoz, mint az édestestvérek,

hogy a béke módozatai felett tanácskozó vezérek mindannyiszor hajbakaptak s a politikai dicstelenségek színterén, a parlamentben ujult erővel folyt tovább a minden törvényhozási működést lehetetlenné tevő obstrukció.

Az eddigi békekonferenciák között egyik sem kezdte meg csekélyebb kilátással működését, mint ez a legujabb, mert korábbi tanácskozásokra legalább sikerült az összes pártok képviselőit megjelenésre bírni, míg a mostani békekonferencián éppen azok a pártok, melyek a parlamenti békét leginkább veszélyeztetik, nem is vesznek részt s így ha be is következnek az a nem remélt eredmény, hogy a konferenciázó pártok között valami megegyezést létrehozni sikerül, parlamenti békéről még sem lehetne szó, mivel a konferencián kívül álló szélső elemek, már azzal, hogy a béketárgyalásokra képviselőket sem küldtek, azt az elhatározott szándékukat dokumentálták, hogy békét kötni nem hajlandók s majd annál kétségbeesettebb erőfeszítéssel folytatják a harcot, minél inkább magukra lesznek hagyatva.

A Schönerer-töredék dühös obstrukciójának szomorú históriájából pedig jól tudjuk, hogy mit jelent az, ha a Reichsrathban egy még oly kicsiny párttöredék is fölteszi magában, hogy a parlament békés működését megakasztja.

A mostani békekonferencián sem a német, sem a cseh radikálisok nincsenek képviselve s így maga az új kormány is már eleve letett a reményről, hogy békeakciója a kívánt sikerrel járjon és hogy a parlamenti pártok között olyan egyezményt sikerüljön létrehozni, a mely az összes kiegyezési kérdések törvényhozási elintézését biztosítani képes volna. A Körber-kabinet egyetlen reményét abba helyezi, hogy talán mégis sikerül olyan rövid fegyverszünetet kieszközölnie, a mely alatt a Reichsrath elintézheti az ujonczjutalékról és a véderőről szóló javaslatokat s a beruházási kölcsönt; valójában talán azzal is meg volna elégedve, ha az új kvótadeputációt s a delegáció tagjait sikerülne megválasztania.

Az eddigi tapasztalatokon okulva, még ezt a reményt is vérmesnek tarthatjuk, mert hiszen — uti figura docet — mióta az osztrák parlamenti viszonyokban beállott a teljes felfordulás, csak egyetlen egyszer sikerült egy ilyen rövid tartalmu fegyverszünetet kieroszakolni, amely alatt megválaszthaták legalább a kvótaküldöttséget és a delegáció tagjait, de ezentul egyébre már nem volt képes.

A békekonferenciára vonatkozó legutóbbi tudósításokból a felől kellett már is meggyőződnünk, hogy az ifju-csehek és a konzervatív-cseh nagybirtokosság között szakadás állott be. A konzervatív nagybir-

TÁRCZA.

A cselőki erdő.

Irta: Sajó Aladár.

Klenk kapitány nevezetes volt arról, hogy nem szerette a fiatal, ujonnan kinevezett tisztet. Talán éppen azért erősködött annyira, hogy minél több kellemetlenséget szerezzen ezeknek a fiatal hadnagyoknak és délből a tiszt étkezében mindig nagy volt a vigság, ha szóba került a módszer, ahogyan Klenk kapitány a fiatal hadnagyokat boszantja és neveli. Mert Klenk kapitány nevelésnek mondotta, a mit minden más ember csipkedésnek szokott. Pedagógiai eszközei között volt a parádés, amelyet, ha új tiszt állott a szakasz élén, négyszer-öttször megisméltetett; a különféle szolgálatba való rendelés, melynek sürűen kellett egymást követnie; alapos, de nem válogatott szóra adott magyarázat a legénység füle hallatára és mindenek fölött a cselőki erdő.

Ott terül el Kosd előtt a völgyben. Száraz fák emelik sürű koronájukat az ég felé. A nap-sugár csak félve bujkál benne és ritkaság, ha megcsókol egy-egy fűszálat. Csak ott fönna fák tetején ugrál egyik levélről a másikra, keresve a helyet, a hol az erdő sürűjébe belopkodhatnak. Suttogva ringatják egymást a levelek, néha ijedt iramodással tör magának utat egy-egy félénk őz, aztán ismét csönd lesz, melyben meg lehet hallani, ha ágáról leválva, ringatózó libbenéssel lehull a falevél. A poezis e megtestesült helye, a cselőki erdő volt Klenk kapitány legfőbb nevelő eszköze. Osz idején,

mikor éjente hűvös szellő kóvályog hegyen-völgyön és lerázta a fárol az érett levelet, nem volt ut a cselőki erdőben. Pirosló, sárguló falevél fődött be mindent. Betakarta a fűvet, betakarta azt a néhány utat, melyet a favágók nehéz csizmája taposott ki. A ki ilyenkor került be a cselőki erdőbe, hacsak sokat nem járt azon a vidéken, nem egyhamar került ki belőle. A rigó füttye beljebb csalogatta, minden hang megtévesztette és a mikor azt hitte, hogy közel van a széléhez, akkor járt a leg-sürűbb helyén. Sehol egy ut, sehol egy nyom. A fiasztal tisztet ilyenkor mindig kivitte a kapitány ur a cselőki erdőbe, bevezette a közepébe, ott kiválogatta az ujonczokat és egy sorba állította őket.

— Hadnagy ur, nézze itt a térképet? Látja ezt az utat, a melyik itt az erdőbe van berajzolva? Ezen az uton vezesse haza az ujonczokat, míg én a csapattal az országuton megyek. Délbe otthon lehet és a tiszt étkezében jelentkezék nálam.

Az ut a térképen meg volt, de az erdőben nem. Befődte a falevél. Mire a kapitány a csapattal eltűnt, a fiatal hadnagy erősen izzadva kereste az utat, de sehol sem találta meg. Nem is ért haza délre, csak késő délután, vagy éppen este, nagy öröme a kapitánynak, aki az ebédnél mindig elujságotla:

— No, ma estig ismét kevesebb lesz a helyőrség. Délelőtt a cselőki erdőben hagytam az ujonczokat az új hadnagygyal.

Gajdos hadnagy keresi az utat az erdőben. Kegyetlen szívvel ott hagyta a kapitány, a ki az országuton baktat hazafelé és örül a fiatal

hadnagy kétségbeesésének. Pedig ez egyszer hiába örül. Gajdos hadnagy, ha keresi is az utat, de nincs kétségbe esve, talizmánja van, mely kivezeti az erdőből és csak azért megy boszusan hol jobbra, hol balra, hogy a legénység előtt föl ne tűnjék a dolog. Egy fekete kепű gyerek éppen tanácsokat ad neki, merre tartson, a mikor vad ugrásokkal keresztül vágat az erdőn egy nyul, utána a sürű zöldben feltűnik valami pirosság. Ide-oda hajlik, lobog s egyre közelebb jön.

— Asszony lesz az, rózsát szed, mondja az egyik legény.

— De már csak lesz esze, hogy ennyire be nem jön az erdőbe, hiszen itéletnapig sem talál ki — feleli a másik.

A fiatal hadnagnak hevesebben kezdett dobogni a szíve a mozgó pirosság láttára. Tudta, hogy mi az. Ment egyenesen feléje, de a libegő pirosság egyre távolodik. Mint a csalogató lidérczfény, ellenállhatatlanul vont maga után a hadnagyot, a ki most már nem nézett se jobbra, se balra, a térképet se vette a kezébe, az utat sem tekintve, ment ment a pirosság után. Messziről, az országutról elhaló hangon elhozta a szél a trombitaszót. A legények az erdőben igen lépegettek, de nem nagyon biztak a hadnagy ur helyismeretében. Tudták, hogy este előtt soha ki nem került még az erdőből új hadnagy és mindannyi sokáig kereste az utat. Csak ez az egy megy bátran előre. Némelyik legény legnáatul neszelni kezdett és elmorogta a foga között:

— No ez is vesztire jött ide! nem is gondolkozik, nem is keres, csak megy,

tokosság a tegnapi tanácskozáson semmi áron sem volt rábirható, hogy az ifjucsehek nyilatkozataihoz csatlakozzanak, határozottan elutasító választ adtak.

Ez mindenestre rossz omen s így ismét komolyan kísért annak a kérdésnek az aktualitása, hogy mi történjék a kiegyezéssel s az egész 67-es közjogi berendezéssel, ha az osztrák alkotmányosság teljes csődje Ausztriában a nyílt abszolútizmus életbeléptetését teszi szükségessé.

Azzal tisztában kell lennünk, hogy ez a mostani békekonferencia csakugyan az utolsó a parlamentarizmus föltámasztására irányuló kísérletek sorában s ennek meghiusulta után már a legoptimisztikusabb politikusként is be kell látnia, hogy minden további kísérletezés teljesen hasztalan.

Azok a hangok, melyek mindjárt a békekonferencia kezdetén elhangzottak Körber miniszterelnök ama szavaira, hogy a szerencsétlen nemzetiségi viszály hátérbe szorít minden önbizalmat s a kereső rétegek szabadulást óhajtanak a nemzeti viszály békőiből, mely legjobb törekvésüket is megbénítja, — arról tettek bizonyosságot, hogy a béke megszerzése nem csupán a cseh és morvaországi nyelvkérdések megoldásától, hanem Csehországot illetőleg más differenciák kiegyenlítésétől is függ. Ezek pedig oly dolgok, melyek nem egykönnyen hidalhatók át s éppen ez az oka annak a bizalmatlanságnak, mely a béke létesülésében hinni nem tud.

Az osztrák bajnak van hát érintkezési pontja Magyarországgal is, mert ha Bécsben az abszolútizmus csakugyan bekövetkezik, reánk nézve is elérkezik a megpróbáltatás ideje, a melyre aggódva gondolunk, mivel a kiegyezés óta lefolyt korszak egyáltalában nem volt alkalmas arra, hogy a nemzet ellenállási erejét fokozza.

P.

Igaza volt. Gajdos hadnagy nem gondolkozott. Szeme a zöldben eltűnő, majd ismét föl-bukkanó pirosságot vigyázta, a lelke pedig benn kalandozott a város egyik kis utcájának szép háza körül. Így ment előre. A legények a nyomában. Egyszerre csak eltűnt a pirosság és ritkulni kezd az erdő. Belátszóttak már az átellenben levő óriási hegyek, melyeknek tetejét az ég simogatta és néhány perc múlva kiűn volt a csapat az erdőből. Gajdos hadnagy sorba állította legényeit, büszkén pödrött egyet a bajuszán és mosolyogva nézett végig az országúton, melyen gyorsan haladó kocsi verte föl a port.

A kaszárnya udvarán állott már Gajdos hadnagy a legényeivel, a mikor Klenk kapitány a századdal megérkezett. Majd leesett a lóról, amikor a hadnagy feszesen eléje állott:

— Kapitány! ur, jelentem alásan, berukoltam.

— Hát megtalálta az utat?

— Megtaláltam, kapitány ur!

Cselőki erdő, cselőki erdő! de sokat emlegetnek téged! Két fiatal lélek, tele örömmel, igaz boldogsággal s az egész város nagy mulatsággal. Klenk kapitány kudarcot vallott s azóta az egész város neveti. Egy furfangos leányész fogott ki rajta, az erdőmester szép leányának, Ilonkának az esze. Gajdos hadnagnak ő volt a talizmánya. A viruló hajadon éppen olyan gyönyörűséggel nézett a daliás hadnagyra, mint a hogyan Iliko korában nézte a kamasz gyereket. Tudta az egész város, hiszen kis városban nincsen titok, hogy egy pár lesz belőlük és az öreg nének titkon összemosolyogtak, valahányszor együtt látták a két fiatal te-

POLITIKAI HIREK.

A szentesi mandátum. A képviselőház állandó igazolási bizottsága Bornemisza Adám elnöklésével tartott mai ülésében vizsgálat alá vette Molnár Jenő, Szentesen megválasztott országgyűlési képviselő megbízólevelét. A megbízólevelül szolgáló választási jegyzőkönyv megfelelően a törvény és házszabályok rendelkezéseinek, a bizottság Molnár Jenőt a kérvényezhetésre megszabott harmincz nap fentartásával igazolt képviselőnek jelentette ki s ennek a Házban való kijelentésével jegyzőjét, Psik Lajost bizta meg.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, február 9.

Miután tudva volt, hogy a miniszterelnök ma beszél, mindenki nagy várakozással tekintett az ülés elé és Okolicsányi Lászlót, az Ugron-párti kilenczek egyikét senkisémet hallgatta, bár nagy közönsége volt. Beszélt, igen sokat beszélt. Kár, hogy nem hallotta Sturm doktornak, az elmés félhivatalosnak a kritikáját, talán abbahagyta volna unalmas mormogását.

— Elmondja az önképzőköri beszédét! — mondotta Sturm és ellene nem mondott senki.

A miniszterelnök beszédét annál türelmetlenebbül várták, mert tudva volt, hogy nagy anyaga van és mindenkit érdekelt, mi a véleménye és felfogása a nemzetiségi kérdéstről különösen és a közigazgatási reformról általában. Okolicsányi azonban visszaélt a Ház türelmével és csak folyt ajkáról a szó lankadatlanul tovább.

Végre fél 12-kor szóhoz juthatott Széll Kálmán. Mély csendben mondotta el nagy beszédét, Komjáthyval való polemia volt ugyan az egész, de a nemzetiségekkel szemben mondott vádra vonatkozott. Adatokkal bizonyította Széll Kálmán, hogy a magyar nemzeti politika az ő szájában nem frázis, hanem tett. Egyes nyilatkozatait élénk helyeslés követte. Csak a szélsőbal tábora maradt mindvégig hidegen.

A miniszterelnököt végül zajosan megéljenztek s üdvözlésére siettek a szabadelvűpárti hivei.

Részletes tudósításunk itt következik:

remtést. Pedig erre bőven volt alkalmuk. Gajdos hadnagy félév óta volt a városban, ahol iskolába járt és azóta ami szabad ideje volt, az erdőmester házában töltötte, ahol szívesen látták. Az este is ott volt és elmondta, hogy másnap gyakorlat lesz a cselőki erdőben.

— No, és maga nem fél ettől? kérdezte a leány.

— Miért félnék? hiszen nincsen fenevad az erdőben!

— Az nincs, de ut sincs ám! Nem tud ilyenkor az erdőben eligazodni más, csak a papa meg én. És a maga kapitányáról tudják ám a városban, miért viszi az új hadnagyokat az erdőbe. Ma a nem hallotta?

— Nem. Láttam ugyan, hogy ma, mikor kiadta a parancsot a holnapi gyakorlatra, a tisztek összemosolyogtak, de nem törődtem a dologgal.

— Kiviszi, hogy eltévedjen, hogy csak estére térjen haza és a tisztek nagyot nevesse-nek magán. De nem fognak nevetni. Megkérem a papát, jöjjön ki velem holnap kocsin és kivezetem magát az erdőből.

Boldogan váltak el egymástól és Ilonka megtartotta szavát. A cselőki erdőben most is hangosan füttyöl a rigó, szerelmesen suttognak a falevelek, de a nyulak hiába vigyáznak, nem látnak-e katonacsapatot. Klenk kapitány, amióta Gajdos hadnagy hamarabb haza ért, mint ő, a pedagógiai eszközök közül kitorülte a cselőki erdőt és ha vidám estéken a kávéházban szóba kerül a cselőki eset, félig haragosan, félig nevetve mondja:

— Csak asszony ne avatkoznék bele a dolgunkba!

Elnöki bejelentések.

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Plósz Sándor, Fejérváry Géza báró és Cseh Ervin miniszterek.

A mult ülés jegyzőkönyvét hitelesítik.

Elnök bejelenti, hogy a Kisfaludy-társaság holnapi diszközgyűlésére meghívta a képviselőházat.

Tudomásul szolgál.

Psik Lajos előadó bejelenti, hogy az igazoló bizottság Molnár Jenő szentesi képviselő mandátumát a szokásos 30 nap fentartásával igazolta.

Elnök jelenti, hogy Páder Rezső a napirend előtt nyilatkozni kíván.

A hamis pénz.

Páder Rezső felpanaszolja, hogy a pénzügyminiszter az ő szájába olyan mondást adott, mintha ő kifogásolta volna azt, hogy az adóhivatal nem fogadja el a hamis pénzt. (Derűtség.) Ő ezt nem mondta, ilyen bolondot nem is mondhatott. (Élénk derűtség.) Csak annyit mondott, hogy az adóhivatal a csorba pénzt egyszerűen értékteleníti, a helyett, hogy a fellet arra figyelmeztetné, hogy hol értékesítheti pénzét.

Az 1900. évi költségvetés.

Okolicsányi László: Felsorolja a mult kormányok bűneit. A politikai erkölcstelenség terjesztői voltak azok, csak így terjedhetett a korrupció. A bürokratizmusnak is az a hibája, hogy ott a rokonok befolyása érvényesült. A hivatalokat a rokonság tölti be. A választásokat meghamisították és ezért főként a főispánokat okolja. Az új kormánytól szebb és jobb jövőt vár ugyan, de nagy erőlyre van szüksége, ha a korrupciót komolyan ki akarja pusztítani. A költségvetést nem fogadja el.

A miniszterelnök beszéde.

Széll Kálmán miniszterelnök: Helyes a vádak, a melyek a tulajdonról és különösen Komjáthy részéről elhangzottak a tekintetben, hogy én nem csinállok magyar politikát. Igazak volnának és alaposak, arczát elborítaná a szegény. (Zajos tetszés jobbról.) Komjáthy vádjai teljesen alaptalan és mégis olyan bélyegét akart rásütöni, a melyet el nem fogad. (Helyeslés jobbról.)

Ivánka Oszkár: A „Magyar Szó“-val párhuzamos akció! (Derűtség.)

Széll Kálmán: Komjáthy azt mondta, hogy a miniszterelnök mindenről beszélt, csak a magyar nemzeti politikáról nem. Hát ez nem áll. Mert ha erről részletesen nem beszélt is, de programjában határozottan nyilatkozott. (Igaz!) Kijelentette programjában, hogy a magyar államegység kiépítését folytatni akarja és a nemzet minden fiával szemben egyenlően és igazságosan akar eljárni. (Élénk helyeslés.) Ezeknél fogva visszautasítja Komjáthy imputációját. (Zajos helyeslés jobbról.) Kijelenti, hogy igenis főtörekvése az egységes magyar állam ideáját megvalósítani és befogadva a nemzet minden egyes hí fiát a törvény, az igazságszolgáltatás és közigazgatás védelmébe, a magyar állameszme iránt mindenkiben fogékonyságot és lelkesedést kelteni. Ez az ő politikája s azért nincs igaza Komjáthynek. (Helyeslés.)

Ivánka Oszkár: Hiszen ez csak a „Magyar Szó“-val párhuzamos akció! (Derűtség.)

Széll Kálmán: Komjáthy egyszer azt mondta, hogy szóló a nemzeti politikáról semmit sem mondott, máshol meg azt mondja, hogy frázisokat mondott. Hát vagy nem mondtam semmit — ugymond — s akkor nem mondhattam frázisokat, vagy mondtam valamit s akkor Komjáthy nem mondhatja, hogy semmit sem mondtam. (Derűtség.) Komjáthy egész sorát a nemzetiségi panaszoknak vágta szóló szemébe, de eleve is kijelenti, hogy Komjáthy a kvantummal akarta a kvalitást pótolni. (Élénk derűtség.) mert a felsorolt dolgokat vagy tendenciózusan mondotta el, vagy pedig meg sem történtek, s ha igen, nem úgy, a miként elmondotta. (Derűtség.)

A nemzetiségi osztály.

Az első vádja Komjáthynek, hogy szóló felosztotta a miniszterelnöki nemzetiségi osztályt s ezt azért tette, mert nem akarja oly

hathatósan intézni a nemzetiségi ügyeket, mint elődje. Nos tehát, ez nem áll. Megmondja, hogy ezt miért tette. (Zajos: Halljuk!) A miniszterelnökségben eddig külön osztály volt a nemzetiségi visszaélések figyelemmel kísérésére, a belügyminiszteriumnak pedig külön osztálya volt az államellenes üzemek megtorlására és figyelemben tartására. Nos tehát szóló helyesebbnek tartotta, hogy ez a két osztály együtt a belügyminiszteriumban, de azért parallel működjen. (Helyeslés.)

Az aradi román tüntetés.

Az Aradra bejött ujonczok román zászlaja tárgyában azt feleli, hogy ő azt el nem tűrte, sőt szigorú vizsgálatot indított és a bírósági megtorlás után az előjárókat elmozdította állásától. (Zajos helyeslés.)

Nemzetiségi dolgok.

Komjáthy felpanaszolta, hogy nemzetiségi népgyűléseket engedélyezett. Igaz, hogy azt megengedte, de kikötötte a főispánok utján, hogy azokon nemzetellenes beszédek mondani nem szabad. (Helyeslés.) De ha nem engedné meg egyáltalán a népgyűléseket, minő vehemens, éles hangú interpellációkkal támadná őt meg!? (Zajos helyeslés.) A Narodni Novinyben megirt nemzetiségi izgatás tárgyában szintén a legszigorúbban intézkedett. A tót muzeum működését figyelemmel kíséri. (Helyeslés.) Szavics Mitrofan püspökről kijelenti, hogy megtanul magyarul, ezt megígérte. Hogy jó hazafi, azt állítja. (Helyeslés.) A cseh propagandát éber figyelemmel lesik és sikerét megakadályozza. (Helyeslés.) A fehértemplomi iskolaszék magyarellenos határozatát a közigazgatási bizottság megsemmisítette s azt szóló helybenhagyta. Ezt kár volt Komjáthynak elhallgatni. (Tetszés.)

Biró Lajos: Illoyalis volt!

Ivanka: Vonja vissza az egészet, jobb lesz!

Szell Kálmán: A prágai Politikáról azt mondotta Komjáthy, hogy szólo vele összeköttetésben volt.

Komjáthy: Ezt nem mondtam!

Szentiványi Gyula: Hát semmit sem mondt? (Derűtség.)

Szell Kálmán: Felolvassa Komjáthy beszédének a passzusát, a melyből kitűnt, hogy igenis mondta. Szólo megvette az aug. 13-iki számot, a melynek vezércikkére Komjáthy hivatkozott, de abban még vezércikk sincs. (Zajos derűtség.)

De eltekintve ettől, lehet, hogy egy másik lapszámban meg van írva, miszerint ő román vezérfiakkal tárgyalt. Hát erre nézve először is kijelenti, hogy azt bűnnek, sőt hibának sem tartaná, ha román vezérferfiaink közül eljőnének hozzá és elmondanák kivánságaikat s ő meghallgatná. Kötelességem volna meghallgatni őket. Mert a törekvéseket megtudni kell egy miniszterelnöknek. Hogy micsoda álláspontot foglalnék el aztán, az attól függ, mit mondanának ők. (Helyeslés.)

De kijelenti, hogy semmiféle románnal nem tárgyalt, egygyel sem.

Mi az okos magyar politika?

De a felfogása az, hogy ott, a hol nemzetellenes törekvésekről van szó, igenis a legerélyesebben kell intézkedni és állást foglalni, de üldözni a nemzetiségeket nyelvökért nem szabad. (Zajos helyeslés.) Tapintatosnak lenni nem gyávaság. (Zajos tetszés.) A nyugodtság kölcsönös megértésre vezet. Csak úgy lehet kiépíteni és megcsinálni az egységes magyar nemzeti államot, ha azt nem féltjük kicsinyes dolgoktól, hanem az állami erő imponálni tud és tiszteletet, elismerést szerez mindenki részéről. (Zajos éljenzés.) Saját érdekekkel kell idefűzni őket. Ez az okos, magyar politika. (Eljenzés.) Faji politikáról beszélni ellenben nem szabad és csak ezért nem ad igazat Melzer szász képviselőnek, mert faji politikát nem ismer. Mindent bizonyítottam, s mint mondtam, Komjáthy semmit sem bizonyított. Ezzel zárom beszédemet. (Hosszas, lelkes éljenzés és taps a jobboldalon, számosan üdvözlik a miniszterelnököt.)

öt perc szünet.

Komjáthy Béla kijelenti, hogy a legjobb meggyőződése szerint számolta fel az adatokat.

Szell Kálmán röviden csak azzal válaszolt, hogy ebben nem kételkedett.

Kálmán Károly néppárti beszélt még röviden, kijelentve, hogy a költségvetést nem fogadja el. A vitát holnap folytatják.

TAVIRATOK.

A miniszterelnök Bécsben.

Budapest, február 9. (Saj. tud. táv.) Szell Kálmán miniszterelnök holnap este Bécsbe utazik. Utját az osztrák politikai helyzet újabb alakulatai teszik szükségessé.

A szultán és Kréta kormányzója.

Páris, február 9. (Saját tud. táv.) A Havas-ügynökségnek jelentik Athénból: Az Aszty kánaei levelezője azt jelenti lapjának, hogy a szultán állítólag kijelentette, hogy hajlandó György herceget Kréta sziget kormányzójának elismerni, ha a herceg Konstantinápolyba jön, hogy a szultánt mint szuzerénjét üdvözölje. György herceg, midőn erre nézve kérdést intéztek hozzá, kijelentette, hogy három évre szóló mandátumának lejártá előtt semmit sem tehet, hacsak a Krétában operáló hatalmasságok ezt a mandátumot állandóvá nem teszik.

Lázadás Kinában.

London, február 9. (Saj. tud. táv.) A Daily-Mail-nek jelentik Hongkongból tegnapi kelettel: Szvatauban komoly lázadás tört ki. Minthogy a hatóságok képtelenek a lázadók leverésére, az alkirály katonaságot, ágyunaszádokat és hivatalnokokat küldött Szvatauba, akiket felhatalmazott, hogy a lázítókat lefejeztessék.

Amerika és Olaszország.

Washington, február 9. (Saját tud. táv.) Fava báró olasz nagykövet és Kasson, a kölcsönösségi szerződés tárgyalására kiküldött amerikai biztos, ma egyezményt irtak alá, amely a Dingley-tarifa érvényességének idejére szól. Hír szerint ez az egyezmény Amerikának nagy vámkedvezményeket nyújt gyapotmagra és más terményekre nézve, míg Olaszország a pezs-gőborok, műtárgyak és más cikkek vámjának leszállítását kérte. Olaszország a maga részéről engedményeket tett mezőgazdasági és villamos gépekre, konzervekre, salakra és tudományos műszerekre nézve. Amerika körülbelül ugyanazokat az engedményeket nyújtja Olaszországnak, mint nemrég Franciaországnak.

A finn sajtótörvény.

Koppenhága, február 9. (Saját tud. táv.) A Ritzau-ügynökségnek jelentik Helsingforsból: Miklós csárhoz ma egy lovagoktól, nemesektől és polgároktól aláírt petíciót terjesztettek föl, amelyben az érvényben lévő sajtórendszabályok akként való módosítását kérik, hogy az időszakos folyóiratok kiadásának jogát csak bíról vizsgálat és ítélőhatal után lehessen elvenni a kiadótól.

Lázadás Szudánban.

Kairó, február 9. (Saját tud. távirata.) A szudáni csapatok lázadása mind veszedelmesebb méreteket ölt. Katasztrófától tartanak, a melyet megelőzni megfeszített erővel is nagyon nehéznek látszik.

A transzváli háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 9.

A délafrikai táviróra megint rátette az angol kormány a kezét, s a harctérről nem jött semmi hír.

Mi történik, azt nem tudjuk még egyelőre. Csak épen sejtethjük, hogy baja eshetett az angol hadseregnek, hogy ilyen egyszerre elhallgatott Buller a dicsekedéssel, a melynek tegnap még bőven folyt az árja. Ma hallgat, holnap alighanem már kénytelen lesz a vereséget beismereni. Egy Brüsszelen át érkezett távirat máris azt jelenti, hogy Buller a Tugela menti ütközet főpontján vereséget szenvedett.

Angliában a hangulat ezekhez képest meglehetősen nyomott. Az emberek készen várják a rossz híreket, a melyeket pillanatra elfelejtetett Chamberlain ügyes beszéde, a mely hangulatkeltés okából fél igazságokat és egész hazugságokat kevert, de most már ismét a józan pesszimizmusra hajlanak, a kik az imént vakon reménykedtek.

Távirataink a következők:

London, február 9.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Modder-Riverből tegnapi kelettel: Macdonald tábornok tegnap egész nap harczban állott az ellenséggel és a buroknak a Koodos-hegyre intézett több támadását visszaverte. Az angolok vesztesége 50 ember.

London, február 9.

A Standard-nak jelentik Durbanból 8-iki kelettel: Ideérkezett jelentések szerint a burok Nondweinben, Zuluföld határán, nagy tevékenységet fejtenek ki. E miatt odaküldtek egy önkéntes csapatot tüzéséggel az őrség támogatására és az ellenség előrenyomulásának megakadályozására.

London, február 9.

A Daily Mail-nak jelentik Fokvárosból tegnapi kelettel: Egy ideérkezett johannesbugi jelentés szerint semmi célja sincs annak, hogy távollévőkért meg akarják fizetni a bányajogokért járó illetékeket, mert a transzváli kormány mostanában nem fogad el ilyen fizetéseket.

Brüsszel, február 9.

A Tugela folyó mellett az ütközet most is folyik. A harcz eredménye még bizonytalan. Eddig Bullert az ütközet terének főpontján visszavetették. Buller Brackfonteinig nyomult elé. Ladysmithtól még öt magaslat választja el, melyeket a bur csapatok erősen megszállottak. Mindkét részről nagy veszteségeket jelentenek.

London, február 9.

Tegnap délután óta egyetlen magántávirat sem érkezett a harctérről. A hivatalos körök reménykednek és biznak a sikerben és ezt hangoztatják erősen. Roberts tábornagy utjától nagy eredményeket várnak.

London, február 9.

Aubertsből jelentik, hogy a Jangtre gőzös, a mely Marseilleből néhány nap előtt indult Harev francia tábornok két fiát és még tizenkét jó családból való francia fiatallembert visz Dél-Afrikába a burok táborába.

A szabadelvűpárt értekezlete,

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, február 9.

Az országgyűlési szabadelvű-párt ma este népes értekezletet tartott, a melyen egyfelől visszhangja kelt a mai képviselőházi tárgyalásnak, amennyiben a miniszterelnököt lelkesen ünnepezték a nemzeti ügyben kifejtett programjáért, másfelől azután a kisebb tárczák költségvetését tárgyalták le és fogadták el.

Szell Kálmánt, mikor az értekezleten megjelent, a párt tagjai éljenzéssel és tapsal fogadták.

Napirend előtt Apponyi Albert gróf szólalt fel. Indítványozta, hogy a párt fejezze ki köszönetét és elismerését azért a hazafiságtól és bölcsességtől áthatott beszédért, a melyben a miniszterelnök a képviselőház mai ülésén a nemzetiségi kérdésben elfoglalt nemzeti politika állandó és mindenkor követendő alapelveit fejtette ki.

Eljenzés volt a felelet Apponyi indítványára. Ennek elcsendesültével Podmaniczky Frigyes báró pártelnök emelkedett szólásra. Kijelentette, hogy a külső jelek alapján párthatározatként kihirdeti, hogy Apponyi Albert gróf indítványát egyhangulag elfogadták.

Szell Kálmán miniszterelnök mondott ezután beszédet, amelyben köszönetét fejezte ki a bizalom és rokonszenv nyilvánításért, amelyben a párt részesítette. — Atérzi — ugymond — a párt szónokának szavait, s az azokban kifejezett érzések visszhangjának tekinti a párt határozatát. Nagyjértékű neki ez a határozat és soha meg nem szünő hálával tölti őt el a párt iránt. Örül, hogy sikerült ennek a nagyon fontos kérdésnek, a nemzetiségi kérdésnek olyan elvi utjelzőit megállapítania, a mely a rendezést lehetővé teszi. Végül a párt támogatását kérte a további munkára, amely nehéz feladatokat fog a kormány elé állítani, mert ezek megoldása csak a párt állandó támogatásával lesz lehetséges.

A miniszterelnök beszédét tapssal fogadta a pártértekezlet. Ezután áttértek a napirendre, a melyen a kisebb tárczák költségvetésének részletes tárgyalása volt. A tétéleket minden vita nélkül megszavazták. A belügyi tárcza költségeit hasonlóképen elfogadták.

Végül elhatározták, hogy a miniszterelnök mai beszédét magyar, német, román, szerb és tót nyelven ötszáz ezer példányban kinyomatják és a párt tagjai kerületeikben ingyen osztogatni és terjeszteni fogják.

SZINHAZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szombat: *Büvös vadász*, opera. (Páratlan bérlet.)
Vasárnap: Délután: *Két árva*, színmű. Este: *Betyárkendője*, népszínmű. (Páros bérlet.)
Hétfő: *Pillangócsata*, színmű; *Vízvári Mariska* felléptével. (Páratlan bérlet.)

Troubadour.

— Február 9. —

Végre ismét az opera csillagzatába jutottunk annyi sok rekedtség és akadály után és ez az, ami a színházat közelebb viszi tulajdonképeni rendeltetéséhez. Megszerzi ugyanis a közönségnek a valódi művelzetet és kedélyre, lélekre, értelemre nemesbitőleg hat. Ezért és csupán ezért nem hangoztathatjuk eléggé nyomatékosan, hogy az igazgató a színház ezen működési irányát ne téveszsze szeme

elől, mert a közönségen nem fog mulni, hogy őt ebben a nemes iparkodásában támogassa.

A társulat újra szervezésénél azonban sajnos nem tapasztaljuk azt, hogy a közönség ezen igénye kellő méltánylásra találja. Mert legyünk őszinték és kérdezzük meg, micsoda kilátással megyünk a jövő elé? A tenoristáról egyelőre nem szólhatunk. *Déri* az operához szerződött — utódjáról gondoskodni kell és akarjuk hinni, hogy az igazgatónak sikerülni fog olyan tenoristát szerződtetni, aki az aradi színházhoz méltó lesz. De mi lesz a primadonnával, azt alt-énekesnővel? Hivatkozom az egész közönségre és megvagyok győződve, hogy egyhangulag azt fogja kijelenteni, hogy oly primadonna, mint *Ruzsinszky*, oly alt-énekesnő, mint *Szekely Anna*, eddig színházuknál nem volt.

Valahányszor a színpadon megjelentek, mindannyiszor zajos taps jelezte, hogy a közönség énekköztől el volt ragadva és hogy a teljes megelégedést kiérdemelték. Tudtunkkal szerződésük megújítva nem lett és virágvasárnapon már megválnak a társulattól. Ezen ténynyel azonban az a kérdés veti fel önmagát, hogy miért kell ennek így lenni? Ha van helyettök jobb, tökéletesebb, akkor egy szóval sem bolygatnánk az ügyet, mert a jónak mindig ellensége a jobb. Van tehát jobb? Nincs. Az új primadonnát, ki még ismeretlen, most keresik csak; az alt-énekesnő helyébe azonban szerződést nyert egy másik, kiről tudva van, hogy fele annyi hangja és játéka sincs, mint *Szekely Annának*. Ez a tény gondolkodóvá tesz bennünket és kívánatosabb teszi, hogy e fölött az igazgatóság is gondolkodjék, annál is inkább, mert talán amostani állapot még fentartható egy kis jóakarattal mellett.

Ezt mind pedig annak ötletéből mondtuk el, hogy a mai Troubadour előadáson épen *Ruzsinszky* és *Szekely Anna* valódi gyönyörűséget szereztek énekükkel. Nagyobb áriájuk után zajosan hangzott fel a taps és többszöri kihívásban volt része mindkettőnek. *Déry* ugy látszik még nem szabadult meg teljesen a rekedtségétől — szépen, érzelemmel énekelt, de mintha még gyöngye fátyol borította volna hangját. A régi jó volt *Pintér* (Luna) és *Czene* (Ines) is megállta helyét. A zenekar és a kar derekasan viselték magukat. **Carolus.**

* **Operai előadások.** A jövő hetek műsorán régebben előadott és újabban bemutatandó operák nagyobb számban szerepelnek. A *büvös vadász* holnapi előadása után a jövő hélen, a páratlan bérlek kedvéért megismétlik *A troubadour-t*. Még ugyanazon a héten kerül színre *Mignon* kétszer egymásután, t. i. pénteken és szombaton. Ennek az operának előrelátható nagy sikere elég időt fog szerezni az énekes személyzetnek, hogy Verdi „*Alarczos-bál*“-jára készüljön el. A zeneanyagot a színház másolói már ebből is elkészítették.

* **Sperber Frigyes**, a Schreyer zeneiskola tanára *A büvös vadász* szombati előadásán közre fog működni a zenekarban. A harmadik felvonásban van egy szóló, melyet ezuttal ő fog eljátszani brácsán.

* **Lindh Marcella**, a világhírű énekesnő, ki a fővárosban és a külföldön óriási sikereket ért el. Aradon f. hó 25-én, vasárnap fog hangversenyezni. Jelenleg Hamburgban koncertezik és direkte Hamburgból érkezik városunkba. A hangversenyre előjegyzéseket elfogad Révész Nándor könyvkereskedése, Szabadság-tér.

* **Primadonna-reklam.** Zomborról küldik lapunknak a következő, jellemző apróságot: *Pálffy* Nina, ki pár év előtt az aradi színház primadonnája volt, Zomborban nem tudott sehogy sem zöld ágra vergődni. Ekkor a fátum összehozta *Fuchs* fogorvossal. Meglátani és megszeretni az aranyos Ninát, egy pillanat műve volt. A csokrok, koszoruk, virágos kosarak minden fellépténél domináltak az orchesztert. A közönség is lassanként érdeklődni kezdett az eddig mellőzött primadonna iránt. Egyszer csak elmaradt a csokor, koszorú, virágos kosárka s a színész legkedvesebb zenéje, a taps. Mi lehet ennek az oka. Itt is, ott is sugtak, bugtak, de nem tudtak nyitjára jönni. Végre kitudódott

minden, *Fuchs* ur *bepereelte Pálffy* a járásbíró-ságnál és követelte a csokrok, koszoruk, virágkosárkák (miután ő maga kosarat kapott) árát, azt állítván, hogy *Pálffy* azokat maga rendelte. Az egész város nevetett, csak a szegény szőke primadonna sirt, sirt keservesen. Azonban a törvényszéknél kibékültek s a fogorvos visszavonta panaszát. Már már a feledésnek indult az egész história, mikor *Pálffy Fatimicza* jutalomjátékának napja előtt sápadtan s a félelemtől reszkette beállít a rendőrséghez és kéri, vegyék oltalmába, mert *Othello* — akárom mondani *Fuchs* ur — *le akarja löni*. Nossza rajta, mozgósítva lett az egész rendőrség, élén a szép fiatal biztossal. Persze *Fuchs* ur úgy eltűnt, mint a benzin. Másnap még a cselédek is ezt tárgyalták az ártézi kut körül. A színház pedig *Fatimicza* előadásán kicsinynek bizonyult. Mindenki látni akarta a gyilkossági merényletnek kitett primadonnát. Kapott is pénzt, virágokat, ékszertárgyakat quantum satis! s a mi a fő: ezért nem perelték. Ezt a „közönség“ adta. Azóta rendőri fedezette alatt megy haza. Pardon, csak 6 napig ment, mert az orvossal újra kibékült, a ki állítólag meg is kérte a kezét, s így szent a békekesség. Jutalomjátéka remekül volt reklamirozva és még remekebbül sikerült.

* **Mezei Péter** leánya és veje látogatására Pécsre utazott s az ottani Nemzeti színházban háromszor vendégkép fellép. Legjobb szerepeit választotta a kiváló színész: *Constantin* abbé-t, a *Képzelt beteg-et* s az *öreg csikóst* a *Csikós-ból*.

* **Meghalt egy színész.** *Bécsből* táviratozák, hogy ott ma meghalt *Herzog Katalin* színművész. Az elhunyt a legidősebb színész volt Bécsben. Nyolczvanegy évet élt és régebben, mikor még java erejében volt, kedvelt művésze volt a bécsi közönségnek.

* **Változások a kolozsvári színházban.** A kolozsvári Nemzeti Színház egymásután veszté el legjobb tagjait. Pár héttel ezelőtt *Vandrei* Ferencz írta alá szerződését a Vigszínházhoz. *Ma Fáy* Szeréna írta alá azt a szerződést, mely őt a budapesti Nemzeti Színházhoz köti. Maholnap megválnak a színházról *Szentgyörgyi* István is. A kiváló művész régóta elégedetlen sorával, mert nem méltányolják őt úgy, mint megérdemelné. A kolozsvári Nemzeti Színház művészt a Népszínház akarja szerződtetni tagjai sorába. *Fáy Szeréna* helyett állítólag *Tövölgyi* Margitot fogják szerződtetni.

* **Gonda kérése.** *Gonda* László, a színház pénztárosa kéri a bérleket, hogy a bérletnek szombaton esedékessé váló harmadik részletét nála fizessék le.

A király és a szénsztrájk.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Bécs, február 9.

Ő felsége a király, mint majdnem minden évben, úgy az idén is megjelent a bécsi iparosok bálján. A megtartott cercle alkalmával ő felsége többek között *Pfeiffer* Ferencz mérnököt, prágai téglagyártulajdonost is megszólította. Ő felsége és a gyártulajdonos között a következő érdekes beszélgetés folyt le:

A király: Ugyebár, Prágában is nagy szénhiány van?

Pfeiffer: A szénhiányt az általános sztrájk idézte elő.

A király: Ez nagyon sajnálatos, de remélhetőleg gyorsan segítenek a bajon.

Pfeiffer: Azt hiszem Felsége, hogy a sztrájk még sokáig fog tartani, mert a kezdelem fellette heves. Ez e sztrájk egy év dolga kivívása a munkátadó és a munkatkereső között.

A király: Vajjon sokáig fog még tartani a szénhiány Prágában?

Pfeiffer: A prágai helyzetéről közelebbi tájékoztatást az ipari vállalatnak kellő mennyiségű szén biztosítottak, csak hogy azoknak üzeme ne szakadjon. Prága városa pedig gondoskodik, hogy a lakosság és különösen a szegény nép legyenek látva szénrel.

A király: Hol tört ki a sztrájk? Elő volt vajjon készítve a küzdelem?

Pfeiffer: A kiindulási pont *Kladno* volt. Innét terjedt el mesés gyorsasággal Csehország összes bányatelepeire. Az a nézetem Felső, hogy a munkásoknak ez a küzdelme előre kiszámított, kigondolt és előkészített volt.

A király: Én azt hittem, hogy a sztrájk Mährisch-Ostrauból indult ki. Tehát az a nézete, hogy a sztrájk előkészített volt?

Pfeiffer: Parancsára Felső, miután a munkások közös megegyezéssel járnak el mindennütt, a sztrájk általános is. A sztrájkolók győzelme nemcsak a munkaadóknak volna a veresége, hanem a munkásoké is, mert az ipar megbénítását hozná magával és a munkások így meg elveszítenek mindennapi kenyerüket.

A király: Ez az ön nézete?

Pfeiffer: Parancsára Felső.

Ezzel vége szakadt a beszélgetésnek.

Ezután ő felsége *Harpke* Antalhoz, az ipar egyesület alelnökéhez fordult és szintén a szén-sztrájkokról kezdte kérdezősködni.

A király: Mit gondol, lesznek-e káros következményei a sztrájkoknak az ipar?

Harpke: Sajnos, Felső, nagyon félünk attól, hogy a szén árának emelkedése folytán nem állhatja ki iparunk a külföld versenyét.

Nyugalomba küldött altábornagy.

(Megváltoztatják a reglamát.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 9.

Schramml Emil altábornagyot, a szegedi honvédkerület parancsnokát, tudvalevőleg a múlt évben penzióba küldték. Most Szegedről azt a rendkívül érdekes tudósítást kapjuk, hogy *Schramml altábornagyot reaktiválják* s előkelő helyet biztosítanak számára a hadsereg ügyeinek vezetésében.

Hasonló eset, hogy egy ily magasrangú nyugalmazott katonát újból a tényleges állományba helyezzenek vissza, a legritkábbak közé tartozik. Katonai körökben méltán fog élénk feltűnést kelteni ez a visszahelyezés annak kiválóan érdekes körülményeinél fogva, melyet tudósítónk távirata a következőképp mond el:

Tavaly, mikor a kerületi parancsnokot a várakozási állományba helyezték, vagyis — a mi katonáknál mindegy — nyugdíjazták, ez a nyugdíjazás nagy feltűnést keltett úgy a katonaság, mint a polgárság körében, mert a közszeretletben és becsülésben álló nagyképzettségű, jeles sztratégát, nagyra hivatott katonának ismerték mindenütt.

Most *Schramml* altábornagyot legfelsőbb helyről adott utasításra megkérdezték, ha vajjon hajlandó volna-e a tényleges állományba visszatérni? Megbízható helyről vett értesülésünk szerint *Schramml* Emil altábornagy azt a választ adta, hogy a közös hadseregben ő felsége parancsára minden perczen kész állást foglalni.

A nyugdíjaztatásnak és ezen párját ríktó visszahívásnak története, érdekes előzménye van. Tavaly történt, hogy *József* főherceg, a honvédség főparancsnoka, a honvéd háziezred kerületében járván, megsejmelte az *Olchváry* őrnagy parancsnoksága alatt állott honvédzászlóaljat is Nagybecskerekén.

A főherceg az említett zászlóalj gyakorlati ügyében egész suittjével meglepetve látta, hogy a zászlóalj kiképzése egészen más, hogy úgy mondjuk, bizonyos reformokkal történt, amelyek felsőbb helyről sem szankcionálva, sem engedelve nem voltak.

Forinyák altábornagy, meg is kérdezte a zászlóalj-parancsnoktól, hogy honnan veszi ez újításokat? Az altábornagy azt a meglepő választ nyerte, hogy a zászlóalj kiképzése *Schramml altábornagy legújabb sztratégiai ívei szerint történt*. Ezek az ívek egy zseniális katonai munka részeit képezik.

Csakhamar ezután nyugdíjazták a volt szegedi kerületi parancsnokot, aki azóta eltávozott Szegedről.

Schramml Emil altábornagy, akit reformtervei miatt küldtek nyugdíjba, nem alteráltatta magát abban, hogy kiváló hadászati munkáját tekintés és szakszerű megbíralás czéljából föl ne terjessze a hadügyminisztériumhoz.

Mostanáig tartott a kiváló katonai reform eszméktől gazdag hadászati művének elbírálása. A bírálatnak pedig az a szenzációs eredménye lett, hogy a *Schramml* Emil altábornagy művét kitűnőnek, meglepően pompásnak találták a minisztériumban és valószínű az, hogy a *Schramml* tábornok művében ajánlott reformokat beviszik a gyakorlatba. A nyugdíjba küldött érdemes katonát pedig, aki a hadtudományok terén kiváló szaktekintély, most visszahívják a tényleges állományba, a mi valószínűleg meg is történik legközelebb.

A tervezett katonai reformokról előreláthatólag e hó közepén, a király budapesti tartózkodása alatt, fognak dönteni, akkor e tárgyban Budapesten közös miniszteri értekezlet lesznek a király elnöklésével.

Magyar szédelgő

a grácsi bíróság előtt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 9.

Grácban ma egy magyar asszony bűnügyét kezdték el tárgyalni. Az asszony büne csalás; egész sorozata a merészen kieszt csalásoknak, a melyeket leányával, egy feltűnő szépséggel együtt követett el hosszú időn át.

Ozv. *Krampa* Pálné a vádlott neve. *Temesvári* születésű, s ott is ment férjhez *Krampa* Pálhoz, a ki távirótiszt volt. Rövid néhány évi házasság után a férj betegeskedni kezdett, a nehéz hivatali szolgálatot nem tudta kellően végezni, gyakran elmaradozott a hivatalból, míg végre nyugdíjazták.

A házaspár ekkor Grácba költözött, s ott éldegéltek két leányukkal, a kik lassan szép nagy leányokká nőttek. Tavaly meghalt *Krampa* Pál, s családját nagy nyomorúságban hagyta hátra. Összevéve is 420 forint évi nyugdíja volt az egész hagyaték, a mi az özvegyre maradt, meg az a harmadfélezer forint adósság, a melyet az utolsó időkben csináltak.

A nyomorúság nem ejtette kétségbe az asszonyt. Hamarosan megtalálta a módját, hogy lehessen pénzhez jutni, fényesen, pazarul élni, költsékezni, anélkül, hogy dolgoznának.

Az özvegy, aki maga is még javakorabeli szép asszony volt, leányaival egyszerre csak megjelent mindenütt, ahol feltűnni lehetett. Órák hosszant kocskáztak a korszokon, előkelő vendéglőkbe jártak, színházban magukra vették a közönség figyelmét. Elegánsak és ragyogók voltak mindenütt. A régi szegényes kishivatalnoki lakás helyett fényesen bebutorozott nagy lakást tartottak. Ismeretsegeket kötöttek, vendégeket fogadtak, szóval nagy lábon éltek, mintha százszázalék volna az elköltött, holott szegényebbek voltak, mint akkor, mikor nyomorogtak, mert a tisztességét eladták a pompázásért és jól élésért.

A gazdag mód a mások pénzéből telt. Az özvegy remekül értette a hitelkihasználás és adóssághozállás művészetét. A múlt év ma-

jusától szeptemberig csak a bérkocsisnál nem kisebb, mint kétezer forintos számlát sikerült csinálnia. Két ékszerésznek rövid idő alatt hét-ezer forintjával lett adósa. Egész évi házbérrel — hatszázhusz forint — maradt adós, de e mellett páholyt bérelt az orfeumban a szédelgőzött estéről-estére. Az igaz, hogy a puzsgó árában is adós maradt négyszáz forinttal.

Igy éltek *Krampák*, — a 420 forint nyugdíjból. Csodálatos módon olyan ruhákra tellett ebből a semmi pénzből nekik, hogy megfordultak utánuk az asszonyok és a leggazdagabb is irigykedve nézte a *Krampák* pazar eleganciáját. Hogy utóbb a rendőrség házkutatást tartott a lakásukon, nem kevesebb, mint negyvenhat szoknyát és ötvennyolc blouset, derekat irt össze; a *Krampáné* tizenkilenc kalapján már nem is csodálkoztak, mire ezek felírására került a sor, ennél kevesebbje nem is lehetett volna.

A kisebbszerű szédelgőknel nem állott azonban meg a züllésnek induló család. *Krampáné* vagyont akart szerezni. Elsőben is házat vett. 19000 frton vette a házat, a melyen 1750 forint bekebelezett teher volt. A vételárból az eladónak egy krajczárt sem fizetett: a terhet átvállalta, a többit rátábláztatta a házra, még a költségeket is az eladóval fizettette.

Mikor a saját palotácskájában lakott, munkához fogott. Kis hirdetést tetetett közze a grácsi lapokban ezzel a csodálatos ígérettel:

Ezer forint tőkével 4—500 forint évi jövedelemhez juthat bárki kockázat nélkül.

Kerestetnek továbbá kauczióképes egyének jó állásokra.

A könyelműek csakhamar rászállottak a lépre. Sokan jelentkeztek a csaló asszonynál, s átadták neki kis tőkéiket abban a hitben, hogy jövedelemhez, álláshoz segíti őket. Az pedig itt, mulatott a pénzen és nevetett a jámbor hívőkön.

Krampáné jól tudta ámitani az embereit. Fényesen berendezett lakásán fogadta őket és beszélt nekik előkelő összeköttetéseiről, a kik tőle váltóra pénzt kölcsönöztek, mágnásokról, a kik megbízták, hogy bizalmi állásra ajánljon nekik embert.

Közel 80.000 forintot harácsolt így össze az asszony, ebből azonban mintegy 18.000 forintot visszafizetett olyanoknak, a kik nagyon fenyegettek.

Mikor a sok csalás végre kiderült, összeomlott a fényes karrierje, a melyet a szédelgő család épített magának, kiderült, hogy a megcsalt emberek egy krajczárt sem kaphatnak vissza, mert az egyetlen vagyon, a háztul van terhelve.

Ma kezdte meg a grácsi bíróság *Krampáné* családi bűnpörének a tárgyalását. A panaszosok számolatlan hosszú sora mellett mintegy ötven tanu vonult fel.

Érdekesen vallottak a tanuk. Az egyik így beszélt:

Krampáné igen előkelő hölgy volt és drága ajándékokat adott többször is, hogy ne beszéljünk.

— Miről ne beszéljenek? — kérde az elnök.

— Hát arról, hogy az egyik temesvári kis-asszonynak tizenhat esztendőskorában fia született. Nem akarta, hogy ezt megtudják, mert ártott volna nekik.

Mikor a tanu ezt elmondta, *Krampa* Lujza, a gyalázatba esett leány keservesen sirva fakadt s megtörve vallotta be, hogy a vádak igazak, ő anyját állandóan segítette csalásaiban.

— A neveltetésemre kellett a sok pénz. Bár soha ne tanultam volna azokat az idegen nyelveket, meg zongorázni, meg az az átkos

könyvvezetés, a mit úgy se használtam soha, mert szükesen adott volna kenyeret. Maradtunk volna inkább végig Temesvárott.

A tárgyalás a beismerés daczára is alig haladt ma előre. Több napig el fog tartani, mert a bizonyítás anyaga óriási. A teremben nagy közönség hallgatta a szenzációs tárgyalást.

Huszezer forintos postalopás.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 9.

Végtelenül merész tolvajlásról veszünk hírt, mely annál érdekesebb, mivel nagy összeg, 20.000 forint szerepel benne. A kassai vasuti postahivatal a színhelye az ecotnek, mely semmivel sem marad mögötte az utóbbi évek szenzációs postalopásainak, vakmerőség dolgában. Hol az örökös személyzet háta mögött, hol — amint ez Aradon történt — délben, mikor legtöbb ember jár az utcán, követték el a tettet, a jelen esetben pedig akkor történt a lopás, midőn a pénztáros a szomszéd szobában vacsorázott.

A lopás részleteiről a következőket jelentik nekünk:

Három kassai nagykereskedő cég nagyobb összegeket adott fel a vasuti postán pénzes levelek alakjában. Így történt, hogy ott este 20.000 forint volt együtt, melyet az este induló vonattal Budapest felé kellett továbbítani.

A vonat indulása előtt a pénztáros kikészítette a pénzesleveleket, maga pedig a szomszédos helyiségbe ment, hová a vacsoráját hozták. Rövid ideig vacsorázott, aztán visszament abba az irodába, hol a pénzes leveleket hagyta.

Mikor a szobába ért, nagy meglepetés várakozott itt rá: az asztaról, hová az értékes küldeményeket helyezte volt, a levelek eltűntek. Mikor ijedtségéből felocsadott, kinyitotta sorra a fiókokat, és a szekrényeket, hogy nem hagyta-e abban a pénzes leveleket. De hiába nyilvánvaló volt, hogy azokat valaki ellopta.

Erre kiszaladt az állomásra, jelentést tett az állomásfőnöknek az esetről, majd az inspekciós rendőrt is értesítették s nyomban megindították a kutatást a tolvaj után. A rendőrség több tisztviselőt küldött az állomásra s még az éj folyamán kihallgatták az összes állomási személyzetet, de ez nem vezetett semmi eredményre. Annyi azonban kiderült, hogy a lopást csak a körülményekkel teljesen ismerős egyén követhette el. A tolvaj tisztában lehetett azzal, hogy a pénztáros mikor szokott vacsorázni s kint az alkalmas időt, természetesen tudva, hogy nagy összegű pénz van a postán, amiért érdemes a dolgot megkockáztatni.

Stefánia esküvője — Budapesten.

— Budapesti bécsi hírek. —

Arad, február 9.

Érdekes, hogy a lapok minden héten más városban akarják megemlékezni Stefániát. Az első hír szerint Londonban történik meg az esküvő, aztán hire járt, hogy Bécsben, majd Bodrog-Olasziban és Miramareban. Most arról értesülünk, hogy az érdekes házasság teljesen Magyarországon kötődik meg és pedig a polgári kötés Budapesten, az egyházi pedig a Lónyayak házában.

Bécsből a következőket jelentik: Az a hír,

a mely szerint Lónyay Elemér gróf esküvője Stefánia királyi hercegnővel márcziusban és Miramaréban lesz, részben valószínűtlen, részben lehetetlen. Valószínűtlen a márcziusi határidő, mert bójtben nem esküszik oly szigorúan katolikus hercegnő, mint Stefánia, oly kényszerítő ok pedig, a mely erre az esetre dispencziót venne igénybe, nem forog fön. Miramaréban pedig lehetetlen az esküvő, mert Stefánia királyi hercegnő a házasságot megelőző renuncziáció következtében mintegy kiválva a Habsburg család kötelékéből, a császári család tulajdonát tevő kastélyban nem tarthatja esküvőjét és ehhez a király nem is adná beleegyezését.

De van erre még egy sokkal fontosabb ok. Lónyay Elemér gróf magyar alattvaló lévén, rá nézve kötelező a polgári házasság. Stefánia királyi hercegnő tehát először csakis polgárilag eskethető össze Lónyay gróffal és így az egyházi esketést meg kell előzni a polgárinak és pedig vagy Magyarországon, vagy a külföldön valamelyik nagykövetségénél. Bécsben az ő felsége személyi körüli miniszter is végezhetné, de Széchenyi gróf szabadságon van és legfeljebb Széll Kálmán helyettesíthetné.

Mind ezt tekintetbe véve, valószínű, hogy a renuncziáció és a polgári házasság Budapesten lesz és ha a polgári esküvő után nem lesz meg azonnal Budapesten az egyházi esküvő is, nincs kizárva, hogy meglesz Bodrog-Olasziban. Széll Kálmán váratlan megjelenését Bécsben, kihallgatását a királynál és látogatását Goluhovszki grófnál, talán nem minden ok nélkül hozzák ezzel az ügygyel kapcsolatba.

Ha ez a felfogás megfelel a valóságnak akkor a renuncziáció és a polgári házasság Budapesten lesz a király budapesti mulatása idején. De nincs kizárva, hogy mind a kettő Bécsben lesz, a mely esetben Széll Kálmán ismét az osztrák fővárosba érkezik, mielőtt a király Budapestre utazik és akkor meglehet, hogy az egyházi esküvőt Stefánia királyi hercegnőnek Bäden mellett levő kastélyában fogják megtartani.

Az természetes, hogy Stefánia királyi hercegnő ragaszkodik ahhoz, hogy Londonban legyen az esküvő. Ebben az esetben Deym gróf nagykövet végezné a polgári szertartást. Mindenesetre minden a mellett szól, hogy az esküvő nem márcziusban, hanem még februárban, hushagyó kedd előtt lesz.

HIREK.

— A fiumei kormányzó bálja. Szapáry László gróf, Fiume kormányzója — mint tudósítónk táviratozza — holnap nagy bálát ad a kormányzósági palotában. József Agost főherceg és felesége Augusztia főhercegnő is meg fognak jelenni a mulatságon, a melyre különben nyolczszáz meghívót küldött szét a kormányzó. Hogy milyen nagyarányu Fiumében a készülődés erre a bálra, elég annyit elmondani, hogy a szabónők taviratilag rendelkeznek más városokból munkásnőket kiségitésre, mert nem tudtak a rendelkezésre álló erővel a munkát végezni.

— Nagyvárad a vasutasok mellett. A fővárosi mozgalomról, mely a vasutasok községi adómentessége ellen megindult, a vidéki törvényhatóságok közül Nagyvárad felelt legelőbb, miután ott véletlenül ma volt a városi közgyűlés. A főváros ismert táviratára — mint tudósítónk táviratozza — azt határozták, hogy nem pártolják a főváros feliratát, mert méltányosnak tartják a kereskedelmi miniszter törvényjavaslatát. Ezt a javaslatot egyébként — mint Budapestről jelentik — a képviselőház

holnap veszi tárgyalás alá, s így remélhető, hogy hamarosan törvény lesz belőle.

— A zarándokutakat beszüntette a pápa. A most muló esztendő szent éve az egyháznak. Ebből az alkalmából zarándokok zarándokok nyomába léptek Rómában, a szent városban. Csakhogy Róma most valóságos járványfészek. Nem veszedelmes, de kellemetlen járvány dühöng benne: az influenza. A pápa a lelkiekkel egyképen óhajtván a testiekről is gondoskodni, elrendelte, hogy míg a járvány tart, a zarándokmenetek ne jöjjenek Rómába. Erre az időre a Vatikán kapui is zárva maradnak minden tömeges látogatás előtt s a pápa nem fogad nagyobb küldöttségeket.

— Az aradi villamos vasut és Szeged. Szeged villamos közuti vasut építésével akarja elősegíteni a városi forgalmat s most folynak ott az erre vonatkozó tervezgetések. A mai napon Szegedről átirat érkezett Arad városához, melyben az itt tervezett villamos vasut szerződését kéri tanulmányozás céljából.

— Pollák Gyula dr. temetése. Ma délután fél három órakor temették el óriási részvét mellett Pollák Gyula dr.-t, a város volt tiszteletbeli főorvosát. Az a nagy tisztelet és szeretet, mely az elhunytat életében körülvette, impozáns módon és megható alakban nyilvánult temetésekor. Jóval a gyászszertartás megkezdése előtt óriási közönség tolongott fenn a Deák Ferencz-utcai gyásház környékén. Salacz Gyula kir. tan. polgármesterrel az élén ott volt városunk társadalmának színe-java. Megjelent mindenki, akit csak valami fűzött az elhunytához. Testületileg vettek részt a gyászszertartáson az aradi orvosok Posgay Lajos dr., városi főorvos vezetése alatt. Ott voltak a gyógyszerészek, a katon orvosok teljes számban. Sok egyesület képviseltette magát, az aradi betegsegélyző és temetkezési egyesület pedig zászlóval vett részt a temetési menetben. A meghitődés és fájdalom ült az arcokon, midőn a koszorúkkal borított koporsót lehozták az udvarra és Köhn főkantor intonálta a mélabus halotti éneket. Majd pedig Krausz Jónás rabbi helyettes tartott megható gyászbeszédet, ecsetelvén az elhunyt szívjóságát és mint családapának, dus erényeit. Meleg szavakban emlékezett meg ezután az orvosi kar nevében az elhunytól Posgay Lajos dr. városi főorvos. Kiemelte érdemeit és tudását, melyet nemcsak betegeknek érdekében, hanem Arad közegészségügyi szolgálatában is érvényesített. Megindult lassan ezután a gyászmenet, melynek impozáns voltához hasonlót alig láttunk az utóbbi években. A koporsót és a koporsó előtt haladó kocsit egészen elborították a szebbnél-szebb koszorúk. A következő koszorúk voltak ott felhalmozva:

Felejthetetlen áldozatkész imádott atyánknak — Jenő, Ottó és Helén. Páratlan jó és felejthetetlen nagypapának — Siró unokái: János, Margit, Elsa, Edith. Felejthetetlen szeretett nagybátyának — Pollák Odön. Felejthetetlen nagybácsijának — Hálás Rebekája, Drága, felejthetetlen rokonnak — A Herz család. Dem unvergesslichen Herrn Doktor — Erna Voneud. — Szeretett kartársának — Az aradi orvosi kar. — Tisztelet és barátság jeléül — Limbeck és családja. Barátság és nagyrabecsülés jeléül — Kintzig Ferencz és családja. Tisztelete jeléül — özv. Kintzig Józsefné és családja. Doktor — bácsijának — Inigó. A szeretett, hó barátának — Sonnenfeld-család.

— Román parochia a fővárosban. A budapesti görög keleti román kolóniának mely most egy 3—4 ezer lelket számít, évek óta nincs egyháza. A görög és macedon nyelvű egyház nyolcz évvel ezelőtt kiküszöbölte a templomban a román nyelvet. Most, mint értesülünk, a román kolónia fejei: Gáll József főrendező tanár, dr. Alexi György egyetemi tanár, dr. György országgyűlési képviselő a görögkeleti román hi-

vők nevében, Goldis József aradi püspökhöz kérvénnyel fordultak, melyben kéri új parochia engedélyezését. A püspök beleegyező válasza már megérkezett s egyúttal a hívők osztatlan öröme dr. Bogoevici Györgyöt, a budapesti Gozsdu-alapítvány főtákarát, jelölte ki az új parochia élére.

— **A diákok játéktöre.** A nagyváradai tanterületi főigazgató kérelmére Aradvárosa, tudvalevőleg átengedte a Lyceum melletti mesterséges korcsolyapályát, hogy azt a Lyceum-kerttel egybekapcsolva játéktérül használhassa a tanuló ifjuság. A belügyminiszter most érkezett leiratában jóváhagyta a törvényhatóság határozatát.

— **Steinitz az örültek házában.** Steinitz-ot, a híres sakkozó művészt, a Bellevue-téboldyába vitték megfigyelés végett. Ezt a szomorú hírt táviratozzák ma New-Yorkból.

— **A világiállítás anarchistái.** A Nancyban elfogott Bernard vallomása megdöbbenést keltett Európaszerte. Hír szerint Vilmos császár részletesen informáltatta magát az eseményről — Bernardot egy 120000 frankos lopásban való részesség miatt fogták el Zürichben. A lopást Stein nevű bécsi születésű osztrák emberrel követte el, valószínűleg anarchista czélokra. A zürichi börtönből hamarosan megszökött s ekkor párisi és londoni anarchistákkal szövetségesen készítette elő a párisi világiállítás elleni merényletet. A kiállítás igazgatósága nagyon izgatott a hír elterjedése folytán, mert máris mutatkoznak annak a jelei, hogy a veszedelem réme erősen ártalmára lesz a kiállítás sikerének.

— **Gyilkossággal gyanúsított bolgárok.** Konstantinápolyból táviratozzák: *Harminczhat bolgár embert, a kiket nemrég Doiranban és Gyevgyeluban (Macedonia) néhány görög ember meggyilkolásában való bűnrészesség miatt le tartóztattak, egy távirat következtében, a melyet a foglyok rokonai a szultánhoz intéztek, szabadon bocsátottak.*

— **A westminsteri herceg holttestét elégettek.** A mint a bécsi halottégető egyesület értesítik, a múlt évi december 22-én, 75 éves korában elhunyt Hugh Lusius Grosvenor westminsteri herceg holttestét, utolsó akaratának megfelelőleg, a woking-i krematoriumban elégették. A bedfordi herceg halála óta ez a második eset, hogy egy angol herceg holttestét elégetik. Az angol királynő is küldött egy koszorút, melynek szalagján a saját kezeirésével ezek a szavak állottak: „Őszinte részvéte és nagybecsülése jeléül. Viktoria R. J.”

— **A resiczei sztrájk.** A resiczei vasművekben — mint tudósítónk táviratozza — a sztrájk egyre erősebb lesz. A tárgyalások az első nap óta folynak és az eddigi eredménytelenség a hangulatot feszültebbé, elkeseredettebbé tette a munkások között, a kiknek száma napról-napra szaporodik új hívek csatlakozása folytán. Holnap, szombaton fizetési nap lesz, ekkorra döntő lépés várható a munkások részéről. Rendbontás eddig nem történt, óvatosságból azonban a csendőrséget megszorították.

— **Az ügyvédi kamarából.** Az aradi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. Fischein Soma ügyvéd, Szarvas székhellyel, az ügyvédi lajstromba folytatolag felvétetett.

— **Tűz a halottas házban.** Nagy zavarodást okozott a Deák Ferencz-utca 36. számú házban az az erős kéménytűz, mely ma délután 1 órakor ütött ki ott. Ebben a házban feküdt kiterítve Pollák Gyula dr., kinek fél 3 órára volt kitűzve a temetése. A tűz, mely a gyászoló család lakosztályától külön álló lakásban támadt, s igen erős volt már, mikor észrevették, de azért a gyors segítség a tovább terjedésben megakadályozta. A tűzoltóságot Sztankovits Mihály főparancsnok vezette, a rendőrség részéről Bacseu Gyula rendőrtiszt jelent meg.

— **Szabadonbocsátott szinigazgató.** Feltűnést keltett a minap az a hír, hogy Királyffy Magyar származású párisi színházigazgatót az ottani rendőrség lefogatotta. Királyffy ismert

alakja a párisi külvárosi színházak közönségének, s óriási vagyont szerzett. Ma — mint tudósítónk táviratozza — Királyffy szabadon bocsátották. Az ellene emelt vádak valótlannak bizonyultak.

— **Vegyünk hazai gyufát.** A belügyminisztertől megszívelendő rendelet érkezett ma Aradra. A rendelet figyelmebe ajánlja a városnak a hazai gyufát s meghagyja, hogy a mennyiben eddig nem tették volna, ezután magyar gyárak termékeit használják. Egyben hívják fel a közönséget is erre. — Bizony nem kis dolog ez, tekintve azt az óriási fogyasztást, mely a gyufákban történik. S itt az a mentés sincs meg, hogy a magyar gyufa nem lenne olyan jó, mint a külföldi. Ezért a közönség igen jól teszi, ha mindig magyar gyufát kér s ahol lehet: kávéházakból, vendéglőkből kiszorítja az idegen gyártmányu gyufát.

— **Az angol hadsereg lóvásárlásai.** Az angol kormány még egyre vásárolja a magyar lovakat. Miskolcra táviratozzák, hogy a közeli szikszói országos vásáron angol tisztek az összes felhajtott lovakat megvették. Borsodmegye egész területén összevásárolták az angolok a loállományt.

— **Halálozások.** A csermői intelligenciának gyanúja van. Mint onnan nekünk jelentik, Sánka Lajos, nyugalmazott világi főszolgabíró ma nyolczvanhárom éves korában meghalt. A megboldogult hajdan előkelő szerepet játszott a megyei közéletben s érdemei elismerésül királyi kitüntetésben is részesült. Körülbelül 10 év óta lakott Csermőben s a községben általános becsülésben élt. Hosszabb idő óta betegeskedett s halálát végelgyengülés okozta. Elhunytát fia: Sánka Vilmos szolgabíró és kiterjedt családja gyászolja. Temetése vasárnap megy végbe.

Fejérváry Imre, a csanádmezei 48-as honvédegylet elnöke tegnap este Makón hirtelen elhunyt. Fejérváry hadnagyi minőségben küzdötte végig a szabadságharcot. Ott volt minden ünnepségen, a mely a szabadság elesett hőseinek emlékét dicsőítette. s legutóbb Aradon a tizenhárom vértanu halálának 50 éves évfordulóján mindenkinek feltűnt a magas, magyar ruhába öltözött, 73 éves öreg öreg ur, a mint Makóról odavezetett honvédek között fáradhatatlanul közreműködött a gyász-ünnepélyen. A legutóbbi választások alkalmával kiesett a törvényhatósági bizottsági tagok sorából, s ez a mellőzés nagyon fájdalmasan érintette az öreg ur kedélyét.

— **Egy pénztárat jótékonyasága.** Az aradi első takarékpénztár igazgatósága a közgyűlés által jótékonyczélokra szánt 2400 koronát a következőképen osztotta fel:

Aradi polgári jótékony egyesület 100, Aradi izraelita jótékony nőegylet 100, Aradi polgári jótékony nőegylet 100, Kőlcsey egyesület könyvtár alap 100, Ipartestületi rokkant alap 100, Aradi izraelita jótékony egyesület 100, Aradvárosi árvaház alap 100, Aradmegyei tisztviselő nyugdíj alap 100, Vidéki hírlapírók orsz. szöv. aradi vá. 100, Szegény tanulókat segélyező egyesület 100, Aradi népkönyvtár 100, Első aradi betegs. és temetkezési egyesület 60, Aradi főgymn. és főreális. szegény tanulói 60, Aradi Chewra Kadischa 60, Aradi ev. egyházközség szegény tanulói 60, Fehér Kereszt orsz. lelenczház 60, Aradi 48-as honvédegylet 50, Izraelita árvaház 50, Aradi szerb szegény özvegyalap 50, Aradi kereskedő ifjak könyvtár 50, Szt. Háromság szobor 50, Férfi és női szakiskola 50, Aradi izraelita kórház egyesület 40, Aradi keresk. ifjak beteg. egyesület 40, Aradi ev. egyházközség templom alap 40, Aradi zenede 40, Vörös kereszt-egylet aradi fiókja 40, Kossuth Lajos betegség. és temetk. egyesület 40, Aradi tanítótest. segély alap 40, Nemzeti szövetség 40, Aradi önkéntes tűzoltó-egylet 30, Aradi román tanulókat segélyező-egylet 30, Első aradi temetkezési egyesület 30, Első iparosok betegség. és temetk. egyesület 30, Siketnéma iskola 30, Magyarai közégi magyar iskolaszék 30, Mikalaka közégi iskolaszék 30, Aradi hivatalosok betegség. és temetk. egyesület 20, Gáji önkéntes tűzoltókar 20, Aradi iparosifjak önképző és betegség. egyesület 20, Kiseb. adományokra 70, Összesen 2400 korona

— **Tizezer kiszabadított fegyencz.** Madridból sürgönyzik, Jureney képviselő a cortes-ben annak tulajdonította azt a sok lopást és rablást, amit az utóbbi időben Madridban elkövettek, hogy több mint tizezer fegyencz van a spanyol fővárosban, kik nem rég szabadultak ki a bagno-ból.

— **Haday Sándor meghalt.** A színházlátogató közönség körében bizonyára részvétet kelt a hír, hogy az egykori kedvenc népszimfőzenekes Haday Sándor meghalt. Mint ifju színész Debreczenben kezdte pályáját. Szerették ott nagyon a deli, szőke embert, akinek erős baritonján olyan szívhez szólóan csendültek meg a magyar nóták. Évek során át aratta a tapsokat a debreczeni színpadon. Ez a város később otthonává lett. Egy szépséges leányt, Korda Mariskát vett feleségül. Pár év előtt az egykor fényes hang ereje megfogyatkozott. — Mind ritkábban énekeltek és a kedvelt Csorba Laczit és Göndör Sándort öreg szerepekre kárhoztatták. Pedig ő dalolni szeretett volna, egyre csak dalolni. . . Fájdó szívvel szakadt el a várostól és kisebb társulatokhoz szegődött. A szerencse úgy látszik nem kedvezett neki. Meghalt fiatalon, összetört ambíciókkal. A gyászjelentése ez:

„Haday Sándor vidéki színész, a baranyamegyei Magyar-Bolybna 39 esztendőskorában meghalt. Az elhunyt Kolozsvárott, Debreczenben működött hosszabb ideig, a múlt nyáron pedig a Városliget Szinkör tagja volt.”

— **Az osztályi és a bírósági gyári részvénytársaság** — melynek itt Aradmegyében Nádason is van egy telepe — felszámolás alá került. A társaságnak egy pár évvel ezelőtt is voltak már tiszteletes nehézségei, de ezeket 1895-ben szerencsésen szanálták. Most azonban, a nemrég tartott közgyűlés kénytelen volt a felszámolást kimondani. A három legnagyobb részvényes egyszersmind a legjelentősebb hitelező. A társasághoz tartozó körökben erősen hiszik, hogy sikerülend a likvidációt simán lebonyolítani és a részvényeseknek esetleg meg egy kis kvótát is biztosítani.

— **A Borghese képgyűjtemény valószínűleg az olasz kormány fogja megvásárolni nagyon olcsó áron: 3.600,000 líráért.** Szakértők e gyűjtemény értékét legkevesebb 7 millió lírára becsülik. E gyűjteményben van Fizián „Földi és égi szerelme” és Raphael „Krisztus sirbatétele”, mely képek barátok között megérnek egy-egy milliót. Hogy az olasz kormány, erkölcsi kötelesség teljesítése mellett, még kitünő üzletet is csinál, bizonyítja az, hogy Borghese Camillo herceg, a roppantul gazdag ésök pénzszükségeltől mentve, hajlandó volna az egész gyűjteményt ingyen átengedni az olasz kormánynak, ha viszont ez megengedné neki, hogy Tiziano és Raphael fentemlített képeit a külföldön elárvereztethesse.

— **A jegyzők arvanaza.** A magyarországi községi és körjegyzők Erzsébet királyné után elnevezett arvanázat létesítettek. A nevezett testület most felkérte Aradmegyét, hogy a jótékony intézetük alapjára adományt szavazzon meg.

— **Telefon a háboruban.** Érdekes történeti adat egy rövid, szaggatott párbeszéd, mely mostanában a földgolyónak angoloktól lakott részében szájról-szájra jár. Egy fiatal angol tiszt, pár héttel ezelőtt megbízást kapott, hogy a hadi telefonon Buller tábornok seregéből Ladysmithbe jelentsen egyetmást. Alig kezdett beszélni, észrevette, hogy híreit a burok fogják el s ők válaszolnak Ladysmith helyett. Ilyenformán a következő párbeszéd fejlődött ki:

Natal: Ki beszél?
Burok: Királyi ir. puskások.
N: Mi az ezredetek neve?
B: Stevens káplár, a 10. huszárból.
N: Mit csináltak?
B: Ladysmith-t tegnap éjjel elfoglalták. Én megmenekültem.

N. Ti burok vagytok, mi?

B. Igen és ti angolok. Messze van Buller?

N. Nem tudom. Merre van Joubert?

B. Pretoriába vitte foglyát, White tábornokot.

N. Hogy van az öreg Krüger?

B. Köszönöm, jól.

N. Miért nem vártok ránk? Jó csomó hideg aczélunk van számotokra s golyószóráink jó nehezek. Az Isten is megsegít ha vártok.

B. Igen. O bizonyosan segít!

Mindenesetre angol, Istenbe vetett bizodalom fohásza burkolt mindenestire jellemző.

— **Vilna királynő a jégen.** A hollandok fiatal királynője nem bírja a jégen. A mellett, hogy ki-tűnően lovagol és gyalogol, rendkívül szeretet-kereső asszony is, s ezzel kapcsolatosan tűnik ki, hogy nem büszke. Mihelyt megtudja, hogy azelőtt a csatornákon, amelyek a székhelye körül nagyszámban vannak, jó pálya kínálkozik, a legközelebbi környezetéből való két urral és két hölgygel korcsolyáznai megy. Parasztaik az ő leányzóikkal, halászkorcsolyázni megy. Parasztaik az ő leányzóikkal, halászkorcsolyázni megy. Parasztaik az ő leányzóikkal, halászkorcsolyázni megy. Parasztaik az ő leányzóikkal, halászkorcsolyázni megy.

— Szerencsés jó napot!

— **És csak egyiknek-másiknak tűnik fel a fiatal nő helye és arra itt-ott mondják.**

— **És így be is ismerős!**

De mire jobban megnézhetnék az ismerős alakot, az már messze siklott az alatt. Órák hosszat is eltart az ilyen korcsolyázás.

— **Halászkorcsolyázás.** Pinczés Imréné szemlái lakosné — mint tudósítónk jelenti — ma délután 11 órakor felment a háza padlására, hogy átvizsgálja az ott kitergetett fehérneműeket. Visszatérve egész nyálalá fehérneműt hozott magával, amittől nem láthatta meg a padlásról levezető sírt. A szerencsétlen asszony lelépett az ajtón s lezuhant a négy méter mélységben, miközben annyira összetörte magát, hogy a gyorsan alkalmazott orvosi segély dacára is halálra érte meg.

— **Halálra zuhant vonat.** Helvából (Spanyolország) sürgönyzik, hogy a Rio-Turto-ból jövő személyvonat kisiklott és a pályatest mellett kanyargó felületre zuhant. A vasuti alkalmazottak mind meghaltak. Az utasok nagy része pedig súlyos sérüléseket szenvedett.

— **Tűz Galsán.** F. hó 7-én reggel leégett Galsán úv. Papp Andrásné háza. Az épület biztosítva volt valószínűleg gyújtogatás következtében égett le. A fél kára mintegy 250 frt.

— **Fokháttal bevont telefontörtek.** A japánoknál távirónak sok kellemetlensége akad. Az hogy legyőzték azokat az akadályokat, melyeket a japán és kínai szavak telegrafálásában az újabb akadály ismét nagy nehézségeket okoz. A japán kínai telegraf kezelősegek nagyadmirálisok, hogy az alacsony szálú drótokat a pókhaló sűrűen hálózatként be kell szőrszórni a sürgönyök továbbítását lehetővé válik. Ha eső esik, vagy harmat hull a nedves pókhaló szálak kitűnő villanyvezetők lesznek, melyek az áramot a földbe vezetik. Ezáltal természetesen a drót nem működik tovább. A közértelem ekkor eddig azval az egyszerű, de a szabadalmos és nehezséges móddal segítenek a bajon, hogy munkásokat alkalmaznak, kik állomásgép-állomásra mérve, seprűkkel végigszedik a pókhalót a drótokról. Mivel azonban az állomások sokszor a leadott sürgönyök nem juthatnak el rendeltetési helyükre, a közértelem felkérte az elektrotechnikusokat, hogy valamilyen ügyes találmánnyal segítsenek a bajon.

— **Hard munkák közben.** Schrei Jakab 45 éves magyar születésű budapesti máházó ma reggel a dunaparti teherpályaudvaron dolgozott. Munkája közben azzal foglalkozott, hogy egy nagy kőzet kiürítsen és a csomagokat, amelyek a rakományokba vannak, éppen egy nagy kőzetet vitt a vállán, a mikor egyszer roszra fordult és szédülni kezdett. A csomagot eldobta, s egy néhány lépésnyire támaszkodott, de azután észületlenül rogyott a földre. Társai megpróbálták felmenteni, de hiába, mert a csomagok az egyik épületbe, a hol magához téríteni igyekeztek. A mentőkért is telefonáltak. A szerencsétlen azonban nem nyerte vissza többé a tudatát. A mentők érkeztek, már csak a beállott halált tudták konstatálni. A rendőrség, a melyet szintén értesítettek az esetről, intézkedett, hogy a holttestet a törvényszéki orvostani intézetbe szállítsák.

— **A templom-alapra.** Amberger Jenő a polgármesteri hivatal utján 10 koronát adományozott az aradi rom. kath. templom építési alapra.

— **Különös öngyilkossági ok.** Egy szűkebb anyagi viszonyok között élő fiatal new-yorki özvegyasszony feltette magában, hogy meg fog halni. Egy nap estéjén tehát hajóra ült, honnan a hullámok közé vetette magát. Rögtön kimentették és a fedélzetre vitték. Majd levitték kabinjába, hol az őrizetere rendelt matróz előtt kiöntötte szive keserveit. Panaszkodott, hogy miért nem engedték át sorsának; törhetetlen szándéka, hogy minden áron meghal, és szándékát a legközelebbi alkalom adtan megvalósítja. Mikor a gőzös kikötött, az életuntat egy rendőrnek adták át, ki a rendőrségre akarta őt vinni. Utközben megszökött a rendőrtől és egy gyorsan robogó kocsi elé akarta magát vetni. A járókelők megakadályozták és a rendőrségre vitték. *Maggie Jennings* — mert így hívják a titokzatos özvegyet, — nem túrtörtethette magát többé, hanem sirva fakadt és kitört belőle a keserűség:

— **Miért nem hagytak meghalni** — zokogta — mikor mi nők ugysis olyan sokan vagyunk. Nekünk egyszerre százankint kellene pusztulnunk a világból, mert mégis csak sok ami sok. Nem értem, miért akartak öngyilkossági szándékomban megakadályozni, pedig én csak jó példával akartam előljárni.

— **Nász, szünetnap** — és egyéb alkalmi ajándékot legjobban *Porter* Vilmos koronás áruházában szerezzük be. Ezen szolid vállalat főfeladatának tekintik, hogy vásárló közönségének mindennemű óhaját kielégítse. Remek dísz tárgyak már egy koronaért is kaphatók.

— **Koszorumeleváltások.** Révész Adolf ur és neje 30, azaz harmincz koronát és *Tenner* Pál dr. ur, szintén 20, azaz husz koronát adományoztak a népkonyha javára néhai *Pollák* Gyula dr. ravatalára szánt koszoru megváltás czimén, amely nemeslelkű adományokért fogadják ez uton is halás köszönetüket. *Neuman-Fürst* Mária, népkonyha elnöke.

Pollák Gyula dr. ravatalára szánt koszoru megváltása czimén *Klein* Ignác és neje 10 koronát juttatott a Kossuth Lajos-betegsegélyző és temetkezési egyletnek.

Néhai dr. *Pollák* Gyula elhunytá alkalmából koszorumeleváltás fejében *Singer* Gyula ur és neje az izraelita árvaház javára 10 koronát adományoztak, mely nemeslelkű adományért ezuton fejezi ki halás és őszinte köszönetét *Kohn* S. N. elnök.

Néhai dr. *Pollák* Gyula elhunytá alkalmából koszorumeleváltás fejében *Weisz* Sándor ur és neje az izraelita árvaház javára 20 koronát adományoztak, mely nemeslelkű adományért halás és őszinte köszönetét ezuton nyilvánítja *Kohn* S. N. hitközségi alelnök.

— **Köszönetnyilvánítás.** A lefolyt február 8-iki ünnepélyen, az elszegényedett 1848—49. honvédek reggelijére voltak szívesek adományozni, *May* K. és *Klein* Ignác és *Kristyóry* János urak kenyeret, *Kohn* S. N. és *W. T.* urak pedig pálinkát, továbbá *Kass* testvérek két agghonvédet egy-egy ebéddel megvendégeltek. A aradi honvédegylet mind-ezen nemesszívú uraknak a leghálásabb köszönetét fejezi ki. *Simay* István elnök, *May* Soma titkár.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-ter 20. szám. Telefon 265. sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadójavatalát érdeklő megbízásokat.

EGYESÜLETI ELET.

(*) **A Polgári Társaság** f. évi február 10-én szombaton este 8 órakor rendes havi értekezletet tart, melyre a t. tagokat tisztelettel meghívjuk. Aradon, 1900. évi február hó 8-án. *Glück* Károly elnök. *Sófalvi* György jegyző. Vacsora étlap szerint.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Február 10. Az aradi székely asztaltársaság táncvigalma (Vadember.) — Az aradi kerékpárklub hangversenyyel egybekötött táncvigalma (Kass-vendéglő.) — A bankotai önkéntes tűzoltókar táncvigalma (Fehér Kereszt.)

— A gurahonczai kaszinó-egylet táncvigalma (Hungária szálló. — Az aradi mérnök- és építész-egylet táncvigalma (Központi szálló.) — Az aradi II-ik kerületi jótékony-célú fillér-asztaltársaság táncvigalma (Knapp-vendéglő.) — A zádorlakai községi önkéntes tűzoltó-egylet táncmulatsága. — Az aradi zené- és növendékeinek hangverseny-nyel egybekötött táncestélye (Krispin-terem.)

Február 11. Az aradi szabómunkások táncvigalma (Központi szálló.) — A borossebesi kaszinó-egylet bálja.

Február 17. Mükedvelő-előadás, utána társas vacsora és tánc a várbeli tiszti kaszinóban 8 órakor. — Az aradi waggongyári önkéntes tűzoltókar táncvigalma (Központi szálló.) — A magyar szent korona országos vöröskereszt-egylet új-aradi fiókjának táncestélye (Martini-sör-csarnok.)

Február 18. A m. kir. államvasutak altiszti körének táncvigalma (Központi szálló.) — A csermői önkényes tűzoltó-egylet táncvigalma (Kaszinó.)

Február 24. Alarczszóball Uj-Aradon. — Az aradi özszes asztalossegédek táncvigalma (Vass szálloda.)

Február 26. A filharmonikusok tréfás estélye (Fehér Kereszt.)

Február 27. Ronacher-estély a várbeli tiszti kaszinóban 1/2 9 órakor.

(=) **Kerékpárosok estélye.** Változatos, mulattató programot tűzött ki az aradi kerékpárklub holnap, szombaton tartandó estélyére. Megnyitó a telefon hírmondó lesz, melyből a bur háborútól kezdve a „felhajtott kerékpárok“ heti piaczi áráig mindenről értesül a publikum. Második szám egy öt felvonásos spanyol lovagdráma lesz „*Kerékpárhaj*“ czimen. Ez az öt felvonás ugyan nem a legjobb csalogató, ezért sietünk kijelenteni, hogy a dráma, melyben az angol operettek mintájára táncz és görögtűz is lesz, fél óránál nem igen tart tovább. Az igen kevésbé klasszikus darabot *Faragó* Rezső és *Losonczy* Zoltán hírlapírók írták az estély számára. Nagy érdekesség következik ezután: *Kubelik* fellépte, nagy hajjal, saját találmányu hangszerével. Majd több bohóság után, egy 15 tagu gyermekzenekar hangversenye rekeszti be a műsort. Ez az estély egyik fele, míg a másik részére reggelig tartó táncz van előírva. A 9 órakor kezdődő mulatságot a Kass-vendéglőben rendezik, hol csupán meghívott vendégek jelenhetnek meg. Belépő díj nincs.

(=) **A székelyek zártkörű mulatsága** holnap, szombaton este lesz megtartva a Vadember-hez címzett vendéglőben, melyre a jegyek napközben is válthatók: személyenként egy koronaért, családonként (három belépő után) két koronaért *Jakabffy* István penztárosnal (*Jakabffy* és *Tsa* Minorita-palota) este pedig a pénztárnál. A mulatság iránt, a már eddig rendezett estélyek nagy sikerére való tekintetből is, városszerte nagy érdeklődés mutatkozik s előrelátható, hogy ez a mulatság is a legsikerültebbek közé fog tartozni s emelni fogja a székelyek jóhírét a kedélyes mulatságok rendezése terén.

(=) **Asztalossegédek táncvigalma.** Az aradi összes asztalossegédek február hó 24-én, szombaton az alakuló félben lévő „Asztalos segédek társasága“ alap javára a „Vas Szálloda“ dísztermében zártkörű táncvigalmat rendeznek. Belépti-díj: előreváltott személyjegy: 1 korona 20 fillér, családjegy: 2 korona 40 fillér. A pénztárnál: személyjegy 1 korona 40 fillér, családjegy 2 korona 80 fillér. Felülfizetések köszönettel fogadtnak és hírlapilag nyugtáztatnak. Kezdeté este 8 órakor, tíz óráig kiviradtkor.

(=) **Tűzoltóball Csermőn.** A csermői önk. tűzoltó-egylet február hó 18-án a kaszinó termében, felszereléseinek beszerzésére táncvigalmat rendez. Belépti-díj személyenként 1 korona 50 fillér. Kezdeté fél 9 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

TÖRVENYKEZÉS.

§ Felmentve a férjgyilkosság vádjá alól. Az aradi kir. törvényszék egy férjgyilkossággal vádolt asszony ügyében hozott ma ítéletet. A vádolt *Buzsán* Juon volt paulisi lakos felesége, kit az a gyanu terhelt, hogy férjének italába mérget kevert. Ezt az italt azért vette be *Buzsán*, hogy beteg, gyenge legyen tőle s ne se-

...zzák be katonának. A harmadik sorozás előtt csinálta már ezt így Buzesán, ki most igen rosszul járt a titkos szerével. Bevette és néhány nap múlva meghalt a belékevert szerecsikától. A mérgezés gyanuja fiatal feleségére hárult, ki igen rossz viszonyban élt az urával, de rábizonyítani soha sem lehetett semmit. Arra akadt tanu, hogy az asszony bezárkózott abba a szobába, ahol az urának titkos itala állott, azt is tudták, hogy nem szerette az emberét, de bizonyíték nem volt s a törvényszék az asszonyt mai ülésén felmentette.

NAPIREND.

Február 10. Szombat. Róm kath. naptár: Gabriella. — Protestáns naptár: Gabriella. — Izraelita naptár: Sabbat, Febrave. — Görög-keleti naptár (január 29.): Ingáz er. — A nap két 6 óra 59 perczkor. nyugszik 4 óra 57 perczkor. — A hold két 1 óra 14 perczkor, nyugszik 4 óra 12 perczkor.

Időjárás. Légnomás reggel 7 órakor 7610 milliméter, délután 2 órakor 7600 milliméter. Hőmérsék reggel 7 órakor C° + 15. délután 2 órakor C° + 45. Szél iránya es ereje reggel 7 órakor EN. 2. délután 2 órakor N. — Belhőzet reggel 7 órakor feldérült, délután 2 órakor bozott. Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Arad küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Boros, fagypony körüli hőmérséklet, északi csapadék.

Szabadságharcol emléktárgyak országos muzeuma (színházépület I-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. — Belépti-díj: Hétköznap 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár nyitva van hétfőn délután 4—5, pénteken délután 4—5 és szombaton délelőtt 11—12 óráig helyiség: Ereklémuzeum helyisége melletti ülésterem.

Február 10. Gőzgépezélok és kazánfűtők vizsgálja. Február 11. Az aradi polgári önszegélyző-egylet mint szövetkezet közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Február 14. Városi közgyűlés délután 4 órakor. Február 17. Jegyzőválasztás Csintyén.

Február 18. Az aradi ipar- és népbank közgyűlése délelőtt 10 1/2 órakor. — Az aradmegyei takarékpénztár közgyűlése délelőtt 10 órakor. — A szekudvari önszegélyző-egylet mint szövetkezet közgyűlése délután 2 órakor. — A Taucz és vidéke önszegélyző-egylet mint szövetkezet közgyűlése délután 2 1/2 órakor. — Az aradi iparosok első önszegélyző és temetkezesi-egylet közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Február 20. Az aradi verseny-egylet közgyűlése délután 10 órakor (Arad-csanádi takarékpénztár.) Február 25. Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár közgyűlése délelőtt 10 órakor.

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 9.

Kellemes szép tavaszi időjárás elősegíti a vegetációt. Piaczra meglehetősen mennyiségben hoztak buzát tartott árak mellett.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

- I-ső minőségű buza 6'92.
- Középmínőségű buza 6'70—6'80.
- Tengeri 4'15—4'25.
- Legkevesebbes jegyzés 5'40—5'50.
- Legkevesebbes jegyzés 5'30.
- Legkevesebbes jegyzés 4'30.
- Az árakat valamivel kellemesebb.

Vásári jelentés.

Aradon, 1900. febr. 9-én tartott heti állatvásárról. —

A mai csaknem országos vásárnak beillő heti állatvásárnak, szokatlan nagy felhajtása volt. A vásár rendkívül élénken, nagy érdeklődéssel folyt le.

Közvetlenül élénk volt a lóvásár, melyen a városi hábaru részére vásárló megbizottak megjelentek és sok lovat vásároltak össze. A vásárolt lovakat elég jó fizetik és különben szeretik venni a 156—158 czméteres jól felkészült lovakat.

A szarvasmarha vásár szintén nagyon élénk volt, sok vásárló jelent meg, mi a vásárt szorgalmasan élénkítette.

Felhajtották 385 drb szarvasmarha, 90 drb juh, 420 drb ló, 420 drb sertés és 10 drb kutyát.

Arad-közelítők: Szarvasmarha vásár: Szarvasmarha levágásra felváltó párja 500—550 koronáig. Szarvasmarha levágásra másodrendű párja 380—480

koronáig. Szarvasmarha hizlalási cselra 500—600 koronáig. Igásőkör párja 400—480 koronáig — Fejőstehen kis borjas 150—280 koronáig. Szoposborju levágásra darabja 22—42 koronáig. — Rugottborju drbja 56—90 koronáig. Juh párja — koronáig. — Bárány párja 18 korona 40 fillérig. — Tehén levágásra — koronáig.

Lóvásár: Remondaló drbja 360 koronáig. Hintóslo párja 400—600 koronáig. Igáslo elsőrendű párja 400—500 koronáig. Igáslo másodrendű párja 360—400 koronáig. — Parasztló párja 180—300 koronáig. Rossz ló (levágásra) drbja — koronáig. Elcsigázott ló párja — koronáig.

Sertésvásár: Hizott sertés klgrja 80 fillérig. — Félhizott sertés klgrja 76 fillérig. — Süldősertés párja 40—70 koronáig. Pecsényemalacz drbja 5—6 koronáig. Fiasokcza drbja 60—160 koronáig. Paraszthizlalásu sertés — koronáig. Három hónapos malacz párja — koronáig.

Baromfivásár: Hizottliba párja 10—12 koronáig. Soványliba párja 4'80—5' fillérig. Fiatalliba párja — koronáig. — Kappan párja 4'00—5'00 fillérig. — Idei csirke sütni való párja 2'40—2'60 fillérig. Idei csirke rántani való párja 1'20—1'40 fillérig. — Gyöngycsirke párja — koronáig. Rucza párja idei 2'80—3'20 fillérig. — Pulyka párja 6—8 koronáig. Tojás 7 drb 40 fillér.

Halpiacz: Eleven hal klgrja 2'40 fillérig. Vágott hal klgrja 2'— fillérig. — Jegelt halak klgrja 1'00—1'40 fillérig. — Apróhalak klgrja — fillérig. Kecsege klgrja — fillérig.

A vásár csak 12 ora után kezdett szétoszolni.

— A görög-török konzuláris egyezmény. A görög követség ma sürgős előterjesztést tett a portánál, hogy a konzuláris egyezmény tervezetének vitás pontjaira nézve mielőbb határozzon.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, február 9.

Déltőzsde. Buzakinálat kielégítő, vételkedv javult. Szilárd irányzat mellett 25.000 métermázsza került forgalomba, 2 1/2 fillérig magasabb áron. Egyéb gabenaneműek közül rozs nyugodt, árpa nyugodt, tengeri szilárd, zab ártartó. Időjárás nyugodt.

Zárul 12 órakor:

Buza áprilisra	7.75—7.76
Buza szeptemberre	7.89—7.90
Rosz áprilisra	6.45—6.46
Zab áprilisra	5.04—5.05
Tengeri májusra	4.98—4.99
Repcze szeptemberre	12.05—12.10

Zárul 4 órakor:

Buza áprilisra	7.73—7.74
Buza szeptemberre	7.87—7.88
Rosz áprilisra	6.44—6.45
Zab áprilisra	5.06—5.07
Tengeri májusra	4.98—4.99
Repcze szeptemberre	12.30—12.36

Zárul 4 órakor:

Oszták hitelrészvény	762.60
Magyar hitelrészvény	758.—
Lezámitolóbank részvény	503.—
Rima-Murányi vasmű részvény	649.50
Oszták-magyar államvasutó részvény	660.—
Közuti vasut	682.—
Városi villamos vasut részvény	342.—

S z e s z ü z l e t.

— Február 9. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 111 korona, kicsinyben 113 korona, finomított szesz nagyban 114 korona, kicsinyben 116 korona hordó nélküli per 100 liter % beleértve 70 korona fogyasztási adót Száritott moslák 11 korona métermázsánként.

Budapest-kőbányai sertéskeresk. csarnok.

— Február 9. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban 86.—88.— fillig. Öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillig. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 98.—100.— fillig. Fiatal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 97.—98.— fillig. Fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 96.—97.— fillig. Sertéslétszám: Február hó 6-án volt készlet 16765 darab, február hó 7-én felhajtott — darab, február hó 7-én elszállított —184 darab, február hó 8-án maradt készletben 16581 darab. Üzlet: Változatlan.

Hivatalos árfolyamok
a budapesti áru és értéktőzsden.
Budapest, 1900. február 9.

Magyar aranyárjádék 40/0	98.75
Magyar koronajárjádék 40/0	94.30
Magyar arany 4 1/2 0/0	100.50
Magyar ezüst 4 1/2 0/0	99.75
Magyar keleti vasut	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	93.75
Magyar italmegváltási kötvény	99.35
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	95.25
Magyar nyeresémsorsajegy kölcsön	162.25
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	141.—
Oszták papírjádék	99.50
Oszták járadék ezüst	99.30
Oszták járadék arany	99.—
Koronajárjádék	99.—
1860-iki államsorsjegyek	138.—
Oszták-magyar bankrészvény	1805.—
Magyar hitelbank részvény	753.50
Oszták hitelintézet részvény	762.50
Oszták-magyar államvasut	660.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.21
Német birodalmi márka	118.05
London	242.35
Paris	96.30

Vasuti közlekedés.
— Ervényes 1899. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Szm. sz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Szm. sz. tv. délután 3.56	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 8.48
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsinig délután 2.04	Radnáról délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.55
Szeged felé:	Szeged felől:
Személyvonat reggel 7.15	Személyvonat reggel 8.46
Vegyesvonat délután 4.16	Vegyesvonat este 7.49
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Borosbeszről szv. reg. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borosbeszreg szv. du. 5.20	Személyvonat este 7.—

REGENY-CSARNOK.

A milliomos büntársa.

— Büntényi regény. —
Írta: **M. E. Braddon.**
Magyarra átdolgozta: **Neveesi Jenő.** [9]
(Folytatás.)

A vendéglős néhány perc múlva magából kikelve tért vissza Dunbarhoz.

— Tartok tőle, hogy barátja... hogy szolgálja... meg van lelve, uram... Két ír takaró, kik a Marston-nyaraló felől jöttek... egy testre akadtak, mely amott a kis patakban... a fák alatt...

— A fák alatt? Hol?

— Ugyanazon a helyen, ahol Wilmot urtól elvált ön.

— Jóságos isten! Nos-nos?

— Az ember meg volt halva. Tökéletesen meg volt halva. A legközelebb fekvő szállodába vitték s orvosért küldtek, aki azt állítja, hogy a holttestnek már több órán át kellett a vízbe lenni s hogy a gyilkosság délután történt!

— A gyilkosság! — kiáltá Dunbar reszketve. — De hátha véletlenül esett a vízbe!

— Oh uram, az ki van zárva. Az a víz, ahol megtalálták, nincs három láb mélységű. Megfojtották azt uram, meg hurokkal szorították ki belőle a lélekzetet, még pedig hátulról, mert az összehuzott csomó hátul van a nyakában. A munkások szerint a holttestet kötélnél fogva cipelték a vízbe; a fűben meglátszanak a nyomai.

Dunbar arcza mozdulatlanul meredt az elbeszélőre. Mintha nem is értette volna, miről van szó. Gépiesen ismételtette a hallott szavakat:

— Megfojtva... Vízbe hurczolva... Gyilkosság...

— Tehetek-e valamit a dologban, uram?
— kérdezte a vendéglős.

— Most semmit . . . Majd reggel vizsgálatot indítottok . . . Vizsgálat, igen, vizsgálat . . . Az szükséges. A gyilkos földezésére kell sietni!

— Ném kételkedem, hogy meg is találják, ha csak sietnek . . . Szegény ember! . . . Nem parancsol az orvossal beszélni?

— De igen . . . azaz nem . . . On azt hiszem, mindent elmondott e tárgyban.

— El, uram.

— De vajjon az én szolgám holtteste volt-e?

— Oh uram, az bizonyos. Cselédeim egyike kíváncsiságból odafutott s a halottban rögtön felismerte azt az urat, aki ma négy óra tájban ideérkezett.

Dunbar visszavonult szobájába és bezárkózott. Másnap kora reggel táviratot küldött Balderbinek, melyben arra kérte, hogy jöjjön azonnal a winchesteri „George” szállodába. Irtóztos esemény történt, nagy nyugtalanságban és zavarban van. Hozzon magával ügyvédet, leányával pedig tudassa, hogy csak néhány nap múlva érkezhetik Londonba, hogy keblére ölelhesse.

VIII.

Ezen idő alatt a meggyilkolt holtteste ama korcsmának sötét szobájában, az asztalon feküdt kiterítve. Eles kör vonalakban vált ki az a fehér lepedőből, melylyel be volt borítva.

A halottas szoba ajtaja azonban be volt zárva és az államügyész megérkezése előtt senkinek sem szabadott átlépni annak küszöbét.

E közben a kis korcsma annyi vendéget látott, mint azelőtt soha. Az emberek csak úgy tödultak befelé s egész nap ott tanyáztak, halk hangon vitatva a szörnyű eseményt.

Dunbar ezalatt szobájában ült s türelmetlenül várta sürgönyére a választ.

A coroner (halottkemi vizsgálat elnöke) délre tüzte ki a vizsgálat megejtését, de Dunbar sürgős kérésére délután három órára halasztották.

Mikor tagadták meg egy milliomosnak sür-

gős kérését? Bizonyára soha! A coroner is készséggel engedett Dunbar kérésének.

— Kikerülhetlenül szükséges, hogy törvényes tanácsadóm legyen, aki az egész eljárást figyelemmel kíséri, — mondá. — Ki tudja, mily fekete gyanu támadhat még nevem és becsületem ellen!

Hangos méltatlankodás követte a bankár ezen szavait, amelyeket az orvos és több hivatalos személyiség előtt tett.

Valószínű-e, hogy milliomos gyilkosságot követ el? Ki hallott ilyet! Soha! Bizonyára soha! Oly derék fiu, mint Dunbar!

Az igaz, hogy hírét sem hallották, csak annyit tudtak, hogy a kiterjedt Dunbar-czég főköke s — milliomos. De ez elég volt nekik.

(Folytatása következik.)

NYILTTÉR.*

Halló!

Polgártársak! A Garai-féle Polgári Kávéházat elhagytam és átvettem a

Zrinyi kávéházat

(Forray és Rákóczy-utca sarokház.)

A Zrinyi kávéházat

ma nyitom meg

farsangi ünnepélyességekkel.

Kitünő hamisítatlan

kávéházi italok, izletes hideg buffet

Amidőn az irányomban tanusított jóakaratu támogatásért köszönetet mondok, kérem abban engem az új helyiségemben, a Zrinyiben is részesíteni.

Alázatos tisztelettel:

Schwarz Náci.

Kávéház átvétel és megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására nozni, hogy Arad város legrégebbi és jó hírnévnek örvendő Szt.-Pál-utca 13-ik szám alatt levő

Polgári kávéháza

— mely eddig Garai Sándor ur tulajdonát képezte — megvettem, ujonnan berendeztem és azt folyó hó 11-én vasárnap egyik helybeli első rendű zenekar közreműködése mellett megnyitom és a m. közönség rendelkezésére bocsájtom.

Kitünő kávéházi és hűtítő italok, bors, pezsgő, likörök stb., szolid árak mellett fog vendégeimnek kiszolgáltatni.

Mérsékelt billard árak.

A nagyérdemű közönség szórakozására rendelkezésre áll a „Millenniumi nagy automata zenélő”, mely 42 darabot játszik.

A nagyérdemű közönség pártfogásáért esdve, maradtam

tisztelettel:

KOHN IGNACZ

kávész.

Városi színház.

Bérlet 121. sz.

Páratlan.

Szombaton, 1900. évi február hó 10-én.

A bűvös vadász.

Látványos nagy opera 5 képb. Szövegét írta: Kim F. gyűs. Fordította: Ormai Ferencz. Zenéjét szerző: Weber M.

SZEMÉLYEK:

Kunó	Andorffy P.	Agatha	Székely A.
Gáspár	Odry Lehel.	Anna	Rédey Sz.
Max	Déri Jenő.	Remete	Gáthy K.
Kilián	Sólyom L.	Személy	Palóczy P.

Közdete 7 órakor.

Rákóczy-utca 11. sz.

házban

699

egy utcai lakás

május hó 1-től

kiadó.

A híres

Haldek-féle

Elit-magvak

u. m. 95% csiraképeségű

Oberdorfi répmag

99 1/2% tisztaságú

Luczerna-mag stb.

jutányos áron kaphatók.

Haldek mag-nagykereskedésében József Ó cs. és kir. Fensége udvari szállítójánál Budapesten, Károly-körút 9. s a vidéken minden jobb üzletben, mely magot tart.

A czég aradi képviselője:

Schenk Soma ur

51 Arad, Forray-utca.

Egy már előkelő házakban alkalmazva volt nő, helyben vagy vidéken

alkalmazást keres

gyermekhez, vagy felnőtt leánykákhoz, mint

társalkodónő,

esetleg

házvezetőnőnek

is, mivel a házvezetés minden ágában teljes jártassággal bír, s így ennek is megfelel. — Szíves ajánlatok kéretnek e lap kiadóhivatalához. 697

355—1900. p. m.

Hirdetmény.

Felhívhatnak mindazok, kik az 1900. évi tenyésztésre ingyen selyempetét kívánnak, hogy a polgármesteri hivatalban jelentkezve, neveiket s a kívánt petemennyiséget az ott kitett ivre feljegyezzék.

Később jelentkezők kevesebb petére tarthatnak igényt, jelentkezés a pete átvételére kötelező. Az ingyen petéket átvéve kötelező magukat:

1. Mástól petét el nem fogadni.
2. A nyert pete mennyiséget kizárólag gubótermelésre fordítani.
3. A termelt gubókat csakis a selyemtenyésztési felügyelőség megbízottjának s nem másnak átadni.

Az elsőosztályu gubók kilo-

grammonként 2 korona 20 fillérréval, a II-od osztályuak 1 korona 60 fillérréval, a hasznavehetetlen piszkos nedvesek pedig 20 fillérréval fognak beváltatni.

Azok, a kik a gubókat bárki másnak eladnák, később meghatározandó összeg erejéig megfognak büntettetni.

Aradon, 1899. évi január hó 9.

Salacz,

kir. tanácsos
polgármester.

Eladási hirdetmény.

A makói püspöki uradalom ezennel közhírré téteti, hogy a lelei gazdaságában 240 darab 5/4 éves átvészezett hizlásra való süldő, melyek párja cirka 120—130 kiló, eladóvá tétetett.

Továbbá a nagykopáncsi gazdaságában a következő számeletti sertések kerülnek eladásra, úgy mint:

- 10 drb süldő mag kan,
- 37 drb öreg mag kan,
- 99 drb öreg mag kocza,
- 431 drb múlt évi nyári malacz,
- 634 drb idei téli malacz.

Az itt felsorolt sertések tiszta magalicza fajbeliek és további tenyésztésre minden tekintetben alkalmasak.

Venni szándékozók szíveskedjenek a sertéseket megtekinteni és az ajánlatukat az uradalmi tisztséghez Makón beadni. 608

Az uradalmi tisztség.

74—1900. sz.

Árverési hirdetmény

Alulírott kiküldött végrehajtás az 1881. évi LX. t.-cz. 102. § értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbírósa V. 1715/6—899. sz. végzése ált. Scheer Ede nagyhalmagyi lakó javára Fülöp István aradi lakos ellen 100 kor. tőke és eddig összesen 7 korona 40 fillér perköltségi követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmából Abrudbányán, illetve Körösbányán bírólag le- és felülfoglalt és 1066 Kor. 40 fillérre becsült butorok és egybek. Molnár Sándor 3000 koron. követelése és járul. erejéig is nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a V. 1715/899. sz. kiküldést rendelő végzés 101. §-án a helyszínen, vagyis Aradon, Sarkad, Alsó Molnár-u. 13. szám. leendőeszközlésére 1900. évi február hó 10-ik napjának d. u. 3 óraja határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsüléson alul is eladatni fognak.

Az elárverendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kiízetendő.

Kelt Aradon, 1900. évi január 28. napján.

Györffy Arnd,

bir. végrehajtó

Lakik Vörösmarthy-u. sz. 4.

ARADMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR.

Mérleg-számla 1899.

Folyó.	forint		kr.		Teher.	forint		kr.	
	forint	kr.	forint	kr.		forint	kr.	forint	kr.
Penztár álladék			136,007	07 ⁵	Részvénytőke			300,000	—
Tőke tárcza:					Rendes tartalék-alap	400,000	—		
Összszámított váltók álladéka ...	3.260,427	56			Rendkívüli tartalék-alap... ..	56,953	59		
Összszámított váltók... ..	362,598	96	2.897,828	60	Záloglevél biztosítéki-alap... ..	250,000	—		
Átlatlan kölcsönök			857,874	—	Árfolyam különbözeti tartalék-alap	11,303	50	718,257	09
Záloglevél kölcsönök			1.501,160	48 ⁵	Tisztviselői nyugdíj-alap			56,128	47
Értékpapírokra			79,740	—	Dániel Gergely emlékezetére tett alapítvány			1,166	57
Értékpapírok folyó számlában értékpapírokra és bekebelezett kötvényekre			1.611,626	55 ⁵	Betétek	4.966,381	93 ⁵		
Értékpapírok árukra			261,192	—	Betétek folyó és chek számlán...	517,192	09	5.483,574	02 ⁵
Záloglevél biztosítéki-alap értékpapíroirai:					Hitelezők			277,096	66 ⁵
1. 124,000.—4 ¹ / ₂ % magy. regale kötvény ... á frt 99.—	122,760	—			Forgalomban levő 4 ¹ / ₂ %-os záloglevelek	1.241,500	—		
2. 45,000.—4 ¹ / ₂ % kisbirt. orsz. földh. záloglevél á frt 99.—	44,550	—			Forgalomban levő kisorsolt 4 ¹ / ₂ %-os záloglevelek... ..	33,900	—	1.275,400	—
3. 100,000.—5% kisbirt. orsz. földh. záloglevél á frt 100.—	50,000	—			Fel nem vett osztalékok	50	—		
4. 60,400.—4% magyar koronajáradék ... á frt 94.50	28,539	—			Fel nem vett záloglevél szelvények	1,829	25	1,879	25
5. 15,000.—4% magy. jelz. hitb. sorsjegy ... á frt 117.—	5,850	—	251,699	—	Hátralékos tőkekamat-adó			10,906	90
Tisztviselői nyugdíjalapértékpapíroirai: 20 drb. Aradmegyei takarékpénztári részvény			16,000	—	Előre felvett kamatok	48,596	23 ⁵		
Aradmegyei pénzügyintézeteknél elh. tőkék záloglevél készlet:			55,266	29	Átmeneti kamatok (zálogleveleknél)	11,973	—	60,569	23 ⁵
1. 1.187,300 = frt 593.650 — 4 ¹ / ₂ % záloglevél á frt 98.—			581,777	—	Nyereség egyenleg:				
2. Értékpapír készlet			33,248	46	elővitel 1898. évről	11,000	—		
3. Penztár álladék... ..	6,113	85			1899. évi tiszta nyereség ...	106,286	75 ⁵	117,286	75 ⁵
4. Állomány	1,113	85	5,000	—					
5. Hátralékos kamatok			13,845	49 ⁵					
			8.302,264	96				8.302,264	96

Arad, 1899. évi december hó 31-én.

Ring Géza s. k., vezértitkár.

Nattland Bernát s. k., cégvezető.

Fisch Gyula s. k., főkönyvelő.

Sándor s. k., igazgatói elnök.

Bing Vilmos s. k., igazgató.

Neuman Ede s. k., igazgató.

Wadowsky Gusztáv s. k., igazgató.

Jelen mérleget a fő- és mellékkönyvekkel összehasonlítván, azt helyesnek és tökéletesen rendben lévőnek találtuk.

Arad, 1900. évi január hó 24-én.

László s. k., f. biz. elnök.

Herzel Bernát s. k., f. biz. tag.

Sarlot Domokos s. k., f. biz. tag.

Braun Ede s. k., f. biz. póttag.

Az Aradmegyei Takarékpénztár felügyelő-bizottságának jelentése az 1899. évi mérleghez.

Tisztelt közgyűlés!

Az Aradmegyei Takarékpénztár felügyelő bizottsága az eddigiekhez híven felelt meg az 1899. évben is a t. közgyűlés bizalma folytán reá hárított abbeli feladatának, melyet az intézeti alapszabályok és a kereskedelmi törvény szabályoznak. A feladat teljesítésével a felügyelő bizottság a felügyelő bizottság feladatait a legteljesebb mértékben teljesítette. A felügyelő bizottság az adatok minden egyes részletére, a pénztári- és értékaladékokat, a tárczákat és az okmányokat a legteljesebb mértékben leltározta és ezeket, valamint a könyvvivői kimutatásokat és számításokat szigorú részletességgel egyeztetette.

össze a kereskedelmi könyvek bejegyzéseivel, jelesül pedig a „Mérleg-számla“ és a „Veszteség- és nyereség-számla“ tételeivel. Megnyugvással konstatálja ezek szerint a felügyelő bizottság, hogy az intézeti alapszabályok és a kereskedelmi törvény rendelkezései minden tekintetben érvényre jutottak, hogy továbbá a „Mérleg-számla“ adatai az intézet valóságos vagyoni állapotát tüntetik föl és hogy a „Veszteség- és nyereség-számla“ szerint kimutatott 106,286.75⁵ frtnyi tiszta nyereség az 1899. évi valóságos eredményt képviseli úgy, hogy az 1898. évről áthozott 11,000.— frtnyi nyereség-elővitellel együtt helyesen számol be az igazgatóság a 117,286.75⁵ frtnyi összes tiszta nyereség felől. Mindezek alapján hozzájárul a felügyelő bizottság az Aradmegyei Takarékpénztár igazgatóságának jelentéséhez, valamint a 117,286.75⁵ frtnyi tiszta nyereség mikénti fölhasználása iránti indítványához, melyet elfogadásra ajánl a t. közgyűlésnek. Végül a maga részére tisztelettel kéri és az igazgatóság működésére nézve indítványozza, hogy a szokásos fölmentvényt megszavazni méltóztassék. Aradon, 1900. évi január hó 24-én.

Az Aradmegyei takarékpénztár felügyelő-bizottsága:

László s. k., f. biz. elnök.

Sarlot Domokos s. k., f. biz. tag.

Herzel Bernát s. k., f. biz. tag.

Braun Ede s. k., f. biz. póttag.

ARADI IPAR- és NÉPBANK

Vagyon.

Főmérlege 1899. december 31-én.

Tehe

	frt	kr.	frt	kr.		frt	kr.	frt
Készpénz készlet			174.216	97 ⁵	Részvénytőke			500.000
Váltó tárcza	2.971.287	50			Tartalék alapok:			
Visszleszámitolt váltók	941.430	65	2.029.856	85	Általános tartalék alap	302.092	22	
Aradi hitelegylet tartozása			223.377	50	Irodaépület és felszerelések értékesítési tartalék alapja	27.171	06	
Előleg értékpapírokra			37.154	—	Hitelegyleti tartalék alap	1.854	28	
Előleg értékpapírokra folyó számlában			528.790	64	Nyugdíj-alap	31.736	26	362.853
Jelzálog-kölcsönök	286.909	63			csejtnei Varjassy József alapítvány			1.102
Záloglevél-kölcsönök	207.246	43	494.156	06	Hitelegylet 5% biztossági alapja			5.614
Zálogházi kölcsönök			105.189	—	Betétek:			
Pénzváltó osztály tartozása (melléklet szerint)			73.177	84	1. Takarékpénztári könyvecskékre	2.214.625	95	
Értékpapírok:					2. Folyó számlára	223.190	93	2.437.816
295 drb. 100.— frt n. é. Aradi vízvezetési művek r. t. részvény á 100.— frt	29.500	—			Átruházott záloglevél kölcsönök a Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankjára			221.243
50 drb. 50.— frt n. é. Soborsini takarékpénztári részvény á 50.— frt	2.500	—			Hitelezők folyó számlában			448.597
1000 drb. 100.— frt n. é. Békés-csabai termény- és áruaktár részvénytársasági részvény 50% befizetéssel á 50.—	50.000	—			Be nem fizetett betét kamat adó			5.060
120000.— korona n. é. 4%-os magyar korona járadék á 94.50	56.700	—			Fel nem vett osztalékok			250
158.100.— korona n. é. 4½%-os magyar takarékpénztárak központi jelzálog bank részv. társ. záloglevél á 98.— frt	77.469	—	232.411	78	Előre felvett kamatok és elszámolatlan jövedelmek			43.119
63 drb. 100.— frt n. é. Arad-csanádi egyesült vasutak törzsrészvény á 103.— frt	6.489	—			Nyereség áthozat 1898. évről	7.000	—	
10 drb. 100.— frt n. é. Alföldi I. gazdasági vasuti részvény á 100.— frt	1.000	—			Nyereség	87.380	88 ⁵	94.380
Különféle értékpapírok, sorsjegyek, ércz és idegej pénzek a központban és a békés-csabai fiókintézetnél	8.753	78						
Ingtatlanok:								
Szabadságtér 18. és Hasszinger-utcza 2. sz. házak	97.747	89						
Uj-Arad, Főút 840. számú ház	9.624	83						
Békés-csabai, Főút 893. számú ház	71.720	03						
Irodaépület és teljes felszerelések	34.559	22	213.651	97				
Hátralékos kamatok								
			4.115.039	81 ⁵				4.115.039

Arad, 1899. évi december hó 31-én.

Böhm Adolf, s. k.
vezérigazgató.Konschitzky József, s. k.
titkár.A békésmegyei fiókintézetért:
Keresztes Ferencz, s. k.
vezérigazgató.Roser Jakab, s. k.
főkönyvelő.Varjassy József, s. k.
elnök-igazgató.Reicher Ferencz, s. k.
igazgató.Ring Lajos, s. k.
igazgató.Szalay Károly, s. k.
igazgató.

Jelen vagyon- és teher-kimutatást a törvény és alapszabályok értelmében megvizsgáltuk és rendben találtuk.

A felügyelő-bizottság:

Kristyóry János, s. k.
f. b. elnök.Kneffel Lajos, s. k.
f. b. tag.Révész Nándor, s. k.
f. b. tag.Dr. Páris Lajos, s. k.
f. b. póttag.

A felügyelő-bizottság jelentése.

Tisztelt közgyűlés!

A tisztelt közgyűlés bizalma által az „Aradi ipar- és népbank“ ügyvezetésének felügyelésével megbizva, van szerencsénk a kereskedelmi törvény 195. §-ának megfelelőleg ebbeli hivatásunk teljesítéséről jelentésünket ezennel előterjeszteni.

Miután a hivatolt törvény, valamint a bankalapszabályok 101. §-ában reánk rótt feladatunkat, a könyvek és számlák, különösen a pénztárak és a könyvvezetés ismételt vizsgáló betekintése által úgy az anyaintézetnél, valamint a fiókintézetnél teljesítettük és a társulat ügyeinek szabályszerű menetéről minden ágbán tudomást szereztünk, az év lezárta után az igazgatóság részéről elénk terjesztett 1899. évi decz. hó 31-én lezárt mérleget beható vizsgálat tárgyává tettük, az abban

felhozott egyes tételeket, úgy az egyes leltár szerinti értékek, pénzügyi értékpapír készletek általunk tételről-tételre eszközölt általános rovás-csolása, valamint az összes könyvek és könyvvivői összeállítások beható vizsgálat után különös tekintettel a kereskedelmi törvény 199. §-ára ismerésre méltó rendben találtuk.

A fentebbiek alapján van szerencsénk az igazgatóságnak az 1899. évi 94.380 frt 88¹/₂ krnyi tiszta nyeresemény hovaforrása tárgyában terjesztett indítványát a t. közgyűlésnek elfogadás végett ajánlani.

Végre kérjük a t. közgyűlést, hogy az 1899. évi üzletétvet illetően úgy az igazgatóság, mint a tisztelettel alólirott felügyelő-bizottság szére a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Kelt Aradon, 1900. évi január 30-án.

Az aradi ipar- és népbank felügyelő-bizottsága:

Kristyóry János, s. k.
f. b. elnök.Kneffel Lajos, s. k.
f. b. tag.Révész Nándor, s. k.
f. b. tag.Dr. Páris Lajos, s. k.
f. b. póttag.